

Polski Związek
Hodowców Koni

PROGRAM HODOWLI

KONI RASY KONIK POLSKI

Opracowanie:

1. Komisja Księgi Stadnej koni rasy konik polski
2. Biuro Polskiego Związku Hodowców Koni

WARSZAWA 2020

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie.....	3
II. Cel hodowlany.....	4
III. Wzorzec rasy.....	6
IV. Obszar geograficzny realizacji programu	7
V. System identyfikacji	7
VI. System ewidencjonowania rodowodów.....	7
VII. Regulamin wpisu do ksiąg stadnych.....	8
VIII. Tryb i sposób wpisu do ksiąg stadnych.....	16
IX. Rozród.....	23
X. Zasady uczestnictwa w programie.....	25
XI. Metody służące realizacji celów hodowlanych w zakresie selekcji i hodowli.....	27
XII. Oceny efektywności działania programu.....	33

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.....	34
Załącznik nr 2. Zasady Kategoryzacji ogierów.....	54
Załącznik nr 3. Wykaz podmiotów, którym PZHK zleca zadania.....	56
Załącznik nr 4. Przepisy antydopingowe.....	58

I. WPROWADZENIE

Koniki polskie są jedyną rodzimą, pierwotną rasą koni wywodzącą się bezpośrednio od dzikich tarpanów, które do końca XVIII wieku można było spotkać na lesistych obszarach dawnej Polski, Litwy i Prus. Po swoich dzikich przodkach odziedziczyły charakterystyczne myszate umaszczenie, z ciemną pręgą biegnącą przez grzbiet. Charakteryzują się dużą wytrzymałością, odpornością na choroby i łatwością w przystosowaniu się do trudnych warunków bytowania. Księgi stadne dla tej rasy są wydawane od 1962 roku i wyłącznie w Polsce. Do pierwszego tomu wpisanych zostało 50 klaczy i 15 ogierów. Trzydzieści lat później liczba klaczy wpisanych do ksiąg wynosiła już 549 sztuk, a ogierów 237 i dalej systematycznie wzrastała. Obecna populacja (wg danych za 2019 r.) liczy ok. 2500 klaczy i ok. 200 ogierów, z których aktywnych w rozrodzie jest ok. 1600 klaczy i 180 ogierów.

Polska jest krajem macierzystym dla tej rasy. W 2006 roku Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na wniosek Polskiego Związku Hodowców Koni w Warszawie, podjęło działania w sprawie uznania Księgi Stadnej Koni Rasy Konik Polski za księgę pochodzenia koni rasy konik polski. Wobec braku dowodów na istnienie księgi hodowlanej pochodzenia konika polskiego w innych państwach członkowskich UE, Księga Stadna Koni Rasy Konik Polski, w świetle decyzji Komisji Europejskiej nr 92/353/EWG z 11 czerwca 1992, została uznana za księgę pochodzenia tej rasy, której zasady ustala Polski Związek Hodowców Koni. Pomimo tendencji wzrostowej, liczebność koników polskich zgodnie z założeniami przyjętymi w Programie FAO dla Zachowania Zasobów Genetycznych Zwierząt Gospodarskich w oparciu o Konwencję o Różnorodności Biologicznej, klasyfikuje tę rasę jako zagrożoną wyginięciem (liczącą poniżej 5000 samic na terenie UE).

II. CEL HODOWLANY

- 2.1. „Program hodowli zachowawczej koników polskich” ma na celu:
  - 2.1.1. Zachowanie rasy konik polski, w szczególności jej pierwotnych cech odziedziczonych po tarpanach.
  - 2.1.2. Doskonalenie cech związanych z użytkowaniem wierzchowym, rekreacyjnym, sportowym, hipoterapeutycznym oraz związanych z kształtowaniem krajobrazu.
- 2.2. Cel polegający na zachowaniu koni rasy konik polski będzie realizowany poprzez:
  - 2.2.1. Utrzymanie i w miarę możliwości powiększenie stanu liczebny rasy koników polskich jako rezerwy genetycznej, zwiększającej różnorodność genetyczną ras i typów koni, a także jako reliktu rodzimej hodowli, zgodnie z Krajową Strategią Zrównoważonego Użytkowania i Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt Gospodarskich (Instytut Zootechniki – PIB 2013).
  - 2.2.2. Utrzymanie na odpowiednim poziomie wewnątrzrasowej zmienności genetycznej dla zagwarantowania możliwości dalszej pracy hodowlanej w rasie koników polskich.
  - 2.2.3. Utrzymanie i utrwalenie cech genotypowych i fenotypowych koników polskich takich jak:
    - 2.2.3.a. charakterystyczny typ i pokrój konia pierwotnego (przypominającego dawnego tarpana),
    - 2.2.3.b. konsekwentne dążenie do ujednoczenia typu rasowego, m.in. poprzez eliminację osobników z odmianami i o nietypowym umaszczeniu,
    - 2.2.3.c. łatwość w przystosowaniu się do miejscowego środowiska, w tym do chowu bezstajennego i odporność na trudne warunki środowiskowe,
    - 2.2.3.d. niewielkie wymagania odnośnie żywienia i pielęgnacji,
    - 2.2.3.e. zdrowotność, odporność na choroby,
    - 2.2.3.f. dobra płodność i plenność,
    - 2.2.3.g. przydatność do użytkowania zaprzęgowego,

- 2.2.3.h. przydatność do użytkowania wierzchowego (jeździectwo rekreacyjne, rajdy konne, hipoterapia),
  - 2.2.3.i. żywy, lecz zrównoważony temperament,
  - 2.2.3.j. łagodny charakter, przyjazny stosunek do człowieka.
- 2.3. Cel polegający na doskonaleniu cech związanych z użytkowaniem wierzchowym, rekreacyjnym, sportowym, hipoterapeutycznym oraz związanych z kształtowaniem krajobrazu będzie realizowany poprzez:
- 2.3.1. polowe zaprzęgowe i wierzchowe próby użytkowości,
  - 2.3.2. wykorzystanie koników polskich w różnych formach użytkowania rekreacyjnego i sportowego (wierzchowego i zaprzęgowego),
  - 2.3.3. wykorzystanie koników polskich w hipoterapii,
  - 2.3.4. wykorzystanie koników polskich w działaniach związanych z kształtowaniem krajobrazu.
- 2.4. Ze względu na specyfikę hodowli zachowawczej, poszczególne cechy będą zachowane (utrwalone) na obecnym poziomie lub doskonalone (ruch i cechy związane z użytkowaniem rekreacyjnym), jednakże bez zasadniczej zmiany typu konika w związku z aktualnie preferowanymi rodzajami użytkowania.
- 2.5. Prowadzący księgę (PZHK) powołuje Komisję Księgi Stadnej Koni rasy konik polski. Komisja reprezentuje hodowców koni tej rasy. W jej skład powołuje się uznane autorytety z dziedziny hodowli i użytkowania koników polskich. Komisja działa na podstawie regulaminu uchwalonego przez prowadzącego księgę.

III. WZORZEC RASY

3.1. Wzorzec rasy konik polski został określony zgodnie z jej opisem zawartym w Księdze Pochodzenia Koni Rasy Konik Polski w odniesieniu do wyglądu zewnętrznego oraz umaszczenia (pkt. 2.F. oraz pkt. 2.H. Księgi Pochodzenia).

3.1.1. Wzorzec biometryczny rasy:

3.1.1.a. standard wzrostu w kłębie koni dorosłych (4–5 letnich) mierzonych laską zoometryczną ustala się na 130 – 140 cm,

3.1.1.b. minimalny obwód nadpęcia koni dorosłych (4–5 letnich) powinien wynosić dla ogierów 17,5 cm, a dla klaczy 16,5 cm,

3.1.1.c. obwód klatki piersiowej koni dorosłych (klaczy i ogierów) powinien być co najmniej o 30 cm większy od wzrostu (wysokości w kłębie) danego osobnika.

3.1.2. Wzorzec umaszczenia rasy:

3.1.2.a. w hodowli czystorasowej koników polskich, wpisywanych do sekcji głównej księgi (klasa I księgi klaczy (GKI) oraz klasa księgi ogierów (GO), będą dopuszczane wyłącznie osobniki maści myszatej, bez odmian. U klaczy wpisywanych do klasy II księgi klaczy (GKII), dopuszcza się drobne odmiany na głowie (siwizna, kwiatek, gwiazdka) i kończynach (piętka, piętki). Dopuszczalne odcienie maści myszatej to jasnomyszaty, myszaty, ciemnomyszaty oraz bułanomyszaty,

3.1.2.b. pożądany jest typ pokrojowy konia pierwotnego z obfitym uwłosieniem grzywy i ogona. Dopuszczalne są nieco szlachetniejsze głowy oraz niewielka rozbieżność przednich kończyn i szablastość tylnych kończyn. W przypadku osobników cennych genetycznie, wyraźnie zwiększających różnorodność genetyczną tej rasy koni, Komisja Księgi Stadnej może odstąpić od niektórych wymogów dotyczących wzorca rasowego, pod warunkiem, że wszystkie inne wymagania związane z wpisem do sekcji głównej ksiąg klaczy i ogierów są spełnione.

IV. OBSZAR GEOGRAFICZNY REALIZACJI PROGRAMU

- 4.1. Program hodowli zachowawczej koników polskich realizowany jest na terytorium Polski.

V. SYSTEM IDENTYFIKACJI

- 5.1. Do celów wpisu do księgi hodowlanej źrebię musi zostać zidentyfikowane zgodnie z obowiązującymi przepisami UE oraz przepisami krajowymi.
- 5.2. W przypadku źrebiąt identyfikowanych nie później niż 12 miesięcy od daty urodzenia, przed opuszczeniem na stałe gospodarstwa urodzenia, właściciel źrebięcia musi przedstawić „Świadectwo pokrycia klaczy” lub wynik badania DNA potwierdzający pochodzenie po wskazanych rodzicach.
- 5.3. W każdym przypadku przekroczenia ww. terminu identyfikacji lub opuszczenia na stałe gospodarstwa urodzenia bez matki, pochodzenie źrebięcia musi być potwierdzone badaniami DNA.

VI. SYSTEM EWIDENCJONOWANIA RODOWODÓW

- 6.1. PZHK prowadzi elektroniczną bazę danych koni. Baza danych zawiera rodowody koni od pierwszego znanego przodka. W dokumentacji hodowlanej podaje się 3 pokolenia przodków, a w dokumentach identyfikacyjnych liczba pokoleń przodków wynosi 4.

VII. REGULAMIN WPISU DO KSIĄG STADNYCH

7.1. Zasady wpisu koni do Polskiej Księgi Stadnej Koni Rasy Konik Polski

- 7.1.1. Dla koni rasy konik polski prowadzi się wyłącznie sekcję główną księgi stadnej, która jest księgą zamkniętą.
- 7.1.2. Sekcja główna księgi stadnej koników polskich jest prowadzona z podziałem na następujące klasy, wyodrębnione ze względu na płęć:
- 7.1.2.a. klasę ogierów, zwaną dalej księgą główną ogierów – GO
- 7.1.2.b. klasę klaczy, zwaną dalej księgą główną klaczy, która dzieli się ze względu na obecność odmian (szczególna cecha genetyczna zwierzęcia) na:
- * klasę GKI,
  - * klasę GKII,
- 7.1.3. Oraz osobną klasę dla koni spełniających jedynie wymagania rodowodowe:
- 7.1.3.a. klasę podstawową, zwaną dalej księgą główną źrebiąt – GŻ.
- 7.1.4. Do ksiąg stadnych koni rasy konik polski (GO, GKI, GKII, GŻ) wpisuje się konie, pochodzące od przodków wpisanych do polskiej księgi stadnej koni rasy konik polski wywodzące się od jednej z uznanych linii męskich i uznanej linii żeńskiej.
- 7.1.5. W wyjątkowych sytuacjach sprawy sporne rozstrzygane będą zgodnie z regulaminem, o którym mowa w Zał. I, cz. 1 B, pkt. 1 b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. zwanego "rozporządzeniem w sprawie hodowli zwierząt".

7.2. Warunki wpisu do księgi głównej ogierów GO

- 7.2.1. Ogiery, aby mogły być wpisane do księgi głównej ogierów GO, muszą spełnić następujące warunki:
- 7.2.1.a. posiadać typ i inne charakterystyczne dla rasy koników polskich cechy przyjęte we wzorcu rasy,

- 7.2.1.b. pochodzić po obojgu rodzicach uczestniczących w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich”, wpisanych odpowiednio do księgi głównej ogierów (GO) i księgi głównej klaczy, klasy I (GKI),
  - 7.2.1.c. dopuszczalne odcienie maści myszatej to jasnomyszaty, myszaty, ciemnomyszaty oraz bułanomyszaty, bez odmian,
  - 7.2.1.d. wykazywać się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
  - 7.2.1.e. ukończyć 30 miesięcy do 30 listopada (w dniu oceny min 27 miesięcy),
  - 7.2.1.f. być poddawane ocenie wartości użytkowej (ogierzy muszą obowiązkowo w dniu oceny zaliczyć z wynikiem pozytywnym: wstępną próbę użytkowości, a następnie w wieku 3 - 4 lat próbę użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej, jednak nie później jak do końca roku kalendarzowego, w którym ogier kończy 5 rok życia, zgodnie z załącznikiem nr 1 – z wyłączenie ogierów utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej)”,
  - 7.2.1.g. uzyskać w ocenie pokroju co najmniej 78 pkt. bonitacyjnych, w tym co najmniej 13 pkt. za typ,
  - 7.2.1.h. ogierzy wpisane do księgi głównej ogierów (GO) i uczestniczące w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich” zaliczane są do trzech kategorii zgodnie z załącznikiem nr 2,
  - 7.2.1.i. obowiązkowe jest potwierdzenie pochodzenia badaniem markerów genetycznych (DNA) wykonanym na koszt hodowcy we wskazanym przez prowadzącego księgę laboratorium, przed wpisem konia do księgi. Prowadzący księgę może podjąć decyzję o dofinansowaniu kosztów badania.
- 7.2.2. Do księgi głównej ogierów (GO) **nie mogą** być wpisane ogierzy, u których stwierdzono:
- 7.2.2.a. obustronną ślepotę,
  - 7.2.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpowaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),
  - 7.2.2.c. jedno lub obustronne wnętrostwo,
  - 7.2.2.d. szpat kostny,
  - 7.2.2.e. zajęczaka

oraz:

- 7.2.2.f. ogiery maści innej niż odcienie maści myszatej (jasnomyszaty, myszaty, ciemnomyszaty oraz bułanomyszaty),
- 7.2.2.g. ogiery z odmianami,
- 7.2.2.h. urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej),
- 7.2.2.i. urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami (tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi), za wyjątkiem hodowli rezerwatowej,
- 7.2.2.j. **ogiery urodzone po ojcu lub od matki, które w wymaganym terminie nie zaliczyły polowej próby użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej, (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej),**
- 7.2.2.k. ogiery, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu. O dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny.

7.3. Warunki wpisu do księgi głównej klaczy GKI

7.3.1. Klacze, aby mogły być wpisane do klasy GKI, muszą spełnić następujące warunki:

- 7.3.1.a. posiadać typ i inne charakterystyczne dla rasy koników polskich cechy przyjęte we wzorcu rasy,
- 7.3.1.b. pochodzić po obojgu rodzicach uczestniczących w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich” wpisanych do księgi głównej ogierów (GO) i księgi głównej klaczy (GKI lub GKII),
- 7.3.1.c. dopuszczalne odcienie maści myszatej to jasnomyszaty, myszaty, ciemnomyszaty oraz bułanomyszaty, bez odmian,
- 7.3.1.d. wykazywać się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem, być zażrebione lub urodzić jedno zarejestrowane źrebię, pierwsze pokrycie klaczy nie może mieć miejsca przed ukończeniem przez nią 30 miesięcy życia (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej), potomstwo klaczy krytych przed ukończeniem 30 miesięcy nie będzie miało prawa do wpisu do księgi głównej ogierów (GO) i księgi głównej klaczy - klasa I (GKI) (potwierdzone odpowiednim wpisem w paszporcie), za wyjątkiem hodowli rezerwatowej,
- 7.3.1.e. uzyskać w ocenie pokroju co najmniej 75 pkt. bonitacyjnych, w tym za typ 12 pkt., a w przypadku linii zagrożonych wyginieniem, które określa Komisja Księgi Stadnej, co najmniej 11 pkt. oraz w dniu oceny zaliczyć z wynikiem pozytywnym wstępną próbę użytkowości, zgodnie z załącznikiem nr 1 (za wyjątkiem klaczy z hodowli rezerwatowej),
- 7.3.1.f. być poddawane ocenie wartości użytkowej (klacze muszą obligatoryjnie w ciągu 4 lat od daty wpisu do księgi głównej: klasa I (GKI) i klasa II (GKII) zaliczyć próbę użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej z wynikiem pozytywnym zgodnie z załącznikiem nr 1 – z wyłączeniem klaczy utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej,

7.3.1.g. obowiązkowe jest potwierdzenie pochodzenia badaniem markerów genetycznych (DNA) wykonanym na koszt hodowcy we wskazanym przez prowadzącego księgę laboratorium przed wpisem konia do księgi, prowadzący księgę może podjąć decyzję o dofinansowaniu kosztów badania.

7.3.2. Do klasy GKI **nie mogą** być wpisane klacze, u których stwierdzono:

7.3.2.a. obustronną ślepotę,

7.3.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiowały lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),

7.3.2.c. szpat kostny,

7.3.2.d. zajęczaka

oraz:

7.3.2.e. klacze maści innej niż odcienie maści myszatej (jasnomyszaty, myszaty, ciemnomyszaty oraz bułanomyszaty),

7.3.2.f. klacze z odmianami,

7.3.2.g. klacze urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej),

7.3.2.h. klacze urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej),

7.3.2.i. klacze urodzone po ojcu lub od matki, które w wymaganym terminie nie zaliczyły połowej próby użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej),

7.3.2.j. klacze, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu, o dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny.

7.4. Warunki wpisu do księgi głównej klaczy GKII

7.4.1. Klacze aby mogły być wpisane do klasy GKII, muszą spełnić następujące warunki:

- 7.4.1.a. pochodzić po ojcu uczestniczącym w Programie hodowli zachowawczej koników polskich” wpisanym do księgi głównej ogierów (GO) i matce, której obydwójce rodzice wpisani są odpowiednio do księgi głównej klaczy (GKI lub GKII) i księgi głównej ogierów (GO),
- 7.4.1.b. posiadać typ i inne charakterystyczne dla rasy koników polskich cechy przyjęte we wzorcu rasy,
- 7.4.1.c. klacze wpisane do księgi głównej klasa II (GKII) **mogą posiadać drobne odmiany na głowie (siwizna, kwiatek, gwiazdka) i kończynach (piętka, piętki),**
- 7.4.1.d. dopuszczalne odcienie maści myszatej to jasnomyszaty, myszaty, ciemnomyszaty oraz bułanomyszaty,
- 7.4.1.e. wykazywać się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
- 7.4.1.f. być zażrebione lub urodzić jedno zarejestrowane źrebię, pierwsze pokrycie klaczy nie może być dokonane przed ukończeniem przez nią 30 miesięcy życia (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej), potomstwo klaczy krytych przed ukończeniem 30 miesięcy nie będzie miało prawa do wpisu do sekcji głównej księgi klaczy klasa I (GKI) (potwierdzone odpowiednim wpisem w paszporcie), za wyjątkiem hodowli rezerwatowej,
- 7.4.1.g. uzyskać w ocenie pokroju co najmniej 75 pkt. bonitacyjnych, w tym za typ 12 pkt., a w przypadku linii zagrożonych wyginięciem, które określa Komisja Księgi Stadnej, co najmniej 11 pkt. oraz w dniu oceny zaliczyć z wynikiem pozytywnym wstępną próbę użytkowości, zgodnie z załącznikiem nr 1 (za wyjątkiem klaczy z hodowli rezerwatowej),

- 7.4.1.h. być poddawane ocenie wartości użytkowej (klacze muszą obligatoryjnie w ciągu 4 lat od daty wpisu do księgi głównej: klasa I (GKI) i klasa II (GKII) zaliczyć próbę użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej z wynikiem pozytywnym zgodnie z załącznikiem nr 1 – z wyłączeniem klaczy utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej,
  - 7.4.1.i. obowiązkowe jest potwierdzenie pochodzenia badaniem markerów genetycznych (DNA) wykonanym na koszt hodowcy we wskazanym przez prowadzącego księgę laboratorium przed wpisem konia do księgi. Prowadzący księgę może podjąć decyzję o dofinansowaniu kosztów badania.
- 7.4.2. Do klasy GKII **nie mogą** być wpisane klacze u których stwierdzono:
- 7.4.2.a. obustronną ślepotę,
  - 7.4.2.b. nieprawidłowy zgryz (tzw. karpiowaty lub szczupaczy w nasileniu powodującym całkowity brak kontaktu siekaczy górnych i dolnych),
  - 7.4.2.c. szpat kostny,
  - 7.4.2.d. zajęczaka
- oraz:
- 7.4.2.e. klacze maści innej niż odcienie maści myszatej (jasnomyszaty, myszaty, ciemnomyszaty oraz bułanomyszaty),
  - 7.4.2.f. klacze, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu, o dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny,
  - 7.4.2.g. urodzone w wyniku stanowienia klaczy, która w momencie pokrycia nie miała ukończonych 30 miesięcy (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej),
  - 7.4.2.h. urodzone z krycia klaczy blisko spokrewnionymi ogierami tj. ojcami, synami, braćmi, półbraćmi (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej).
  - 7.4.2.i. klacze urodzone po ojcu lub od matki, które w wymaganym terminie nie zaliczyły połowej próby użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej (za wyjątkiem hodowli rezerwatowej).

7.5. Klasa podstawowa, księga główna źrebiąt GŹ – warunki wpisu koni

7.5.1. Dla koni (w tym źrebiąt) spełniających jedynie wymagania rodowodowe, o których mowa w zał. II cz. 1, rozdział I, pkt. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. zwane „rozporządzeniem w sprawie hodowli zwierząt”, prowadzi się osobną klasę w sekcji głównej księgi, zwaną księgą główną źrebiąt (GŹ). Konie z tej klasy są wpisywane pod swoimi matkami (z klas GKI lub GKII księgi głównej koni rasy konik polski), po spełnieniu następujących wymogów:

7.5.1.a. pochodzą od rodziców wpisanych do księgi głównej koni rasy konik polski (GKI, GKII, GO) lub księgi dla tej rasy prowadzonej przez związek hodowców uznany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012, lub podmiot zajmujący się hodowlą uwzględniony w wykazie prowadzonym przez KE na podstawie art. 34 ww. rozporządzenia, lub prowadzonej w państwie wymienionym w akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 35 tego rozporządzenia,

7.5.1.b. są zidentyfikowane zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale V niniejszego programu hodowli.

7.5.2. Numer UELN (Uniwersalny Dożywotni Numer Konia) jest tożsamy z numerem wpisu do księgi pod matką.

7.5.3. Klacze i ogiery, które wcześniej zostały wpisane jako źrebięta pod swoimi matkami (w księdze GI lub GII) zgodnie z Programem hodowli obowiązującym do 31.10.2018 r. w wieku dorosłym kwalifikowane są do użycia w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich” i wpisywane do odpowiedniej klasy księgi klaczy (GKI lub GKII) lub ogierów (GO), zgodnie ze swoimi cechami. Osobniki takie, uczestnicząc w Programie, służą do doskonalenia koni rasy konik polski.

7.5.4. Ogiery i klacze sprowadzone z zagranicy powinny:

7.5.4.a. być przydatne do osiągnięcia celu hodowlanego,

7.5.4.b. spełnić wymogi dotyczące warunków wpisu do Polskiej Księgi Koni Rasy Konik Polski.

VIII. TRYB I SPOSÓB WPISU DO KSIĄG STADNYCH

- 8.1. Wpisu ogierów i klaczy do ksiąg dokonuje się na wniosek właściciela.
- 8.2. Wniosek o wpis do księgi klaczy lub ogiera hodowli zagranicznej bądź o zgodę na dopuszczenie sztucznego unasienniania w rasie konik polski musi zostać złożony do Komisji Księgi Stadnej przed użyciem klaczy, ogiera lub nasienia w rozrodzie. Zgodę na dopuszczenie sztucznego unasienniania wydaje Komisja Księgi Stadnej.
- 8.3. Właściciel ogiera lub klaczy hodowli zagranicznej, wnioskujący o wpis do księgi ogierów bądź do księgi klaczy, jest zobowiązany przedstawić prowadzącemu księgę dokument identyfikacyjny wraz z aktualnym świadectwem zootechnicznym.
- 8.4. W przypadku braku informacji wymaganych przy wpisie do księgi ogierów lub do księgi klaczy, które powinny być zawarte w świadectwie zootechnicznym, prowadzący księgę ma prawo zażądać uzupełnienia dokumentacji.
- 8.5. Wpisu ogierów i klaczy do księgi głównej, a także kwalifikacji do „Programu hodowli zachowawczej koników polskich”, dokonuje specjalista posiadający upoważnienie wydane przez prowadzącego księgę.
- 8.6. Ogiery kwalifikuje do programu komisja powołana przez prowadzącego księgę.
- 8.7. Zdrowie ogiera i klaczy wpisywanych do księgi ocenia się na podstawie oględzin konia. W przypadku podejrzenia o schorzenie, dokonujący oceny konia powinien zażądać przedstawienia świadectwa zdrowia konia wystawionego przez lekarza weterynarii.
- 8.8. Badania markerów genetycznych DNA wykonywane są w laboratoriach wskazanych przez prowadzącego księgę. Prowadzący księgę może podjąć decyzję o dofinansowaniu kosztów takiego badania.
- 8.9. W celu potwierdzenia pochodzenia konia lub jego identyfikacji, prowadzący księgę może zażądać wykonania badań markerów genetycznych, na koszt właściciela, w laboratorium wskazanym przez prowadzącego księgę. W przypadku zgodności pochodzenia prowadzący księgę refunduje właścicielowi koszty badania.

8.10. W przypadku uzasadnionych podejrzeń, prowadzący księgę może nakazać powtórne zbadanie wszystkich koni zgłaszanych do wpisu, związanych z danym przypadkiem. Koszty badań ponosi właściciel konia, a w przypadku zgodności pochodzenia prowadzący księgę refunduje właścicielowi koszty badań.

8.11. Przed wpisaniem konia do księgi głównej ogierów (GO) lub klaczy (GKI i GKII) należy:

8.11.1.a. sprawdzić tożsamość konia (identyfikacja) w celu potwierdzenia zgodności danych zawartych w „dokumencie identyfikacyjnym”, szczególnie do numeru wszczepionego transpondera, opisu maści, odmian i innych znaków szczególnych ze stanem faktycznym,

8.11.1.b. sprawdzić prawidłowość rozwoju konia i stwierdzić brak objawów chorobowych oraz wad uniemożliwiających wpis do księgi głównej ogierów (GO) i klaczy (GKI, GKII). W przypadku wątpliwości właściciel konia jest zobowiązany przedstawić wynik badania, wykluczającego chorobę lub wadę, wykonanego przez lekarzy weterynarii wskazanych przez prowadzącego księgę, wykonać podstawowe pomiary konia (za wyjątkiem koni utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej),

8.11.1.c. przeprowadzić ocenę typu, budowy, rozwoju i ruchu,

8.11.1.d. w przypadku pokrytych klaczy sprawdzić prawidłowość danych zawartych w „Świadectwie pokrycia/zaświadczeniu unasienniania klaczy”,

8.11.1.e. poddać konia wstępnej próbie użytkowości (za wyjątkiem koni utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej),

8.11.1.f. przy kwalifikacji ogierów 3–letnich i starszych sprawdzić wynik polowej próby użytkowości wierzchowej lub zaprzęgowej (za wyjątkiem ogierów utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej),

8.11.1.g. sprawdzić wynik badania markerów genetycznych DNA, potwierdzającego pochodzenie po obojgu rodzicach,

8.11.1.h. nadać numer wpisu do księgi.

8.12. Dokumentacja hodowlana

8.12.1. Dokumentację hodowlaną stanowią:

8.12.1.a. dokumenty związane z prowadzeniem ksiąg i uczestnictwem w Programie:

- * kartoteka ogiera wpisanego do księgi głównej GO, która może być zapisana na informatycznym nośniku danych,
- * kartoteka klaczy wpisanej do księgi głównej klaczy GKI lub GKII, która może być zapisana na informatycznym nośniku danych,
- * zaświadczenie o wpisie ogiera do księgi głównej ogierów (GO) / świadectwo udziału ogiera w programie zachowawczym, jeśli jest wymagane.
- * zaświadczenie o wpisie klaczy do księgi głównej klaczy (GKI lub GKII) / świadectwo udziału klaczy w programie zachowawczym, jeśli jest wymagane,
- * dokument identyfikacyjny konia,
- * świadectwo zootechniczne.

8.12.1.b. Dokumenty związane z rozrodem koni:

- * świadectwo pokrycia/zaświadczenie unasienniania klaczy,
- * zaświadczenie o przeniesieniu zarodka.
- * świadectwo zootechniczne.

8.12.1.c. Dokumenty wydawane właścicielowi konia:

- * świadectwo pokrycia/zaświadczenie unasienniania klaczy,
- * zaświadczenie o przeniesieniu zarodka,
- * dokument identyfikacyjny konia,
- * zaświadczenie o wpisie ogiera do księgi głównej ogierów GO,
- * zaświadczenie o wpisie klaczy do księgi głównej klaczy GKI lub GKII,
- * świadectwo zootechniczne.

- 8.12.2. Księga prowadzona jest systemem kartotekowym. Kartoteka ogiera i klaczy uczestniczących w Programie hodowli zachowawczej zawiera co najmniej: numer wpisu do księgi głównej ogierów (GO) lub księgi głównej klaczy (GKI lub GKII) lub rasę, płeć, nazwę konia, datę urodzenia, maść zasadniczą, wymiary (z wyłączeniem koni utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej), rodowód (minimum trzy pokolenia), numer badania markerów genetycznych potwierdzającego pochodzenie (DNA), dane dotyczące hodowcy i właściciela, wyniki oceny wartości użytkowej.
- 8.12.3. Po dokonaniu wpisu do księgi głównej ogierów (GO) lub księgi głównej klaczy (GKI lub GKII)) należy założyć kartotekę i nadać numer księgi. Kartotekę po założeniu podpisuje upoważniony specjalista.
- 8.12.4. Kartoteki muszą być przechowywane w archiwum prowadzącego księgę wieczystą.
- 8.12.5. Grzbiety świadectw pokryć/zaświadczeń unasienniania muszą być przechowywane w archiwum prowadzącego księgę przez okres minimum 25 lat.
- 8.12.6. Numeracja ogierów i klaczy wpisanych do ksiąg, a uczestniczących w Programie jest odrębna dla ogierów i klaczy.
- 8.12.7. Księgi stadne mogą być wydawane drukiem lub w formie elektronicznej (Kkn).
- 8.13. „Dokument identyfikacyjny konia” jest podstawowym dokumentem identyfikacyjnym stwierdzającym pochodzenie konia wydawanym przez prowadzącego księgę na podstawie „Zgłoszenia koniowatego do rejestru” z załączonym „Świadectwem pokrycia/zaświadczeniem unasienniania klaczy”.
- 8.14. Świadectwo pokrycia klaczy/zaświadczenie unasienniania klaczy – źródłowy dokument hodowlany – wypełnione zgodnie z obowiązującymi przepisami i zaleceniami prowadzącego księgę.
- 8.15. Zasady wydawania świadectw pokrycia /zaświadczeń unasienniania klaczy:
- 8.15.1.a. druki świadectw pokrycia /zaświadczeń unasienniania klaczy wydawane są właścicielowi ogiera /nasienia przez prowadzącego księgę,
  - 8.15.1.b. oryginał świadectwa pokrycia /zaświadczenia unasienniania klaczy wypełnia właściciel ogiera/dokonujący zabiegu sztucznego

unasienniania bezpośrednio po kryciu/unasiennianiu klaczy i przekazuje właścicielowi klaczy odpowiednią część, w przypadku kolejnych pokryć klaczy, właściciel ogiera prowadzący punkt kopulacyjny uzupełnia daty kolejnych skoków na obydwu częściach świadectwa pokrycia klaczy,

8.15.1.c. w przypadku ponownego zabiegu sztucznego unasienniania dokonujący zabiegu każdorazowo wypełnia nowy druk i przekazuje właścicielowi klaczy odpowiednią część,

8.15.1.d. część świadectwa pokrycia /zaświadczenia unasienniania klaczy przeznaczona dla prowadzącego księgę musi być przekazana prowadzącemu księgę do dnia 15 stycznia roku następującego po sezonie krycia,

8.15.1.e. w przypadku utraty/zagubienia oryginału świadectwa pokrycia /zaświadczenia unasienniania klaczy duplikat wydaje prowadzący księgę/dokonujący zabiegu sztucznego unasienniania. Może być wydany tylko jeden duplikat.

8.15.2. Prowadzący księgę wydaje hodowcy dokument identyfikacyjny, a po wpisaniu konia do księgi - „Zaświadczenie o wpisie ogiera do księgi głównej ogierów (GO)” lub „Zaświadczenie o wpisie klaczy do księgi głównej klaczy (GKI lub GKII)”. Zaświadczenie o wpisie konia do księgi stadnej (GO, GKI lub GKII) jest ważne tylko wraz z dokumentem identyfikacyjnym.

8.15.3. W nadawaniu nazw konikom polskim przyjmuje się zasadę, że nadaje się źrebięciu nazwę zaczynającą się na tę samą literę (w miarę możliwości na tę samą sylabę) co nazwa matki. Zaleca się nadanie nazwy źrebięciu na tę samą literę co nazwa założycielki linii genealogicznej. Unikane będzie nadawanie koniom nazw już istniejących, za wyjątkiem nazw koników urodzonych co najmniej przed 20 latami. Nie należy też powtarzać nazw koników, które wyraźnie zasłużyły się w hodowli koników polskich (wybitnych ogierów i klaczy). Dopuszczalne jest, za zgodą Komisji Księgi Stadnej, nadawanie po nazwie źrebięcia, przydomka danej hodowli. Wnioski w tej sprawie należy składać do Komisji Księgi Stadnej. Lista aktualnie zatwierdzonych przydomków dostępna w biurze PZHK.

8.16. Przy stanowieniu klaczy poza granicami kraju należy przy opisie źrebięcia urodzonego w Polsce przedstawić „Świadectwo pokrycia / zaświadczenie unasienniania klaczy”, rodowód wraz ze skrótem księgi rasowej oraz dokument stwierdzający dopuszczenie ogiera do rozrodu w kraju, w którym klacz została pokryta, jeżeli w kraju tym prowadzi się księgę stadną koników polskich zgodną z Księgą Pochodzenia.

8.17. W przypadku zniszczenia lub zgubienia wydanych właścicielom dokumentów hodowlanych prowadzący księgę może na pisemny wniosek właściciela wydać duplikat. Zasady wydawania duplikatów "Dokumentu identyfikacyjnego konia" określone są w odrębnych przepisach, o których mowa w rozdziale 5 (System identyfikacji). Prowadzący księgę odnotowuje wydanie duplikatu w swojej bazie danych.

8.18. Zasady wydawania świadectw zootechnicznych.

8.18.1. Świadectwa zootechniczne wystawia prowadzący księgę.

8.18.2. W zakresie wydawania świadectw zootechnicznych dla nasienia ogierów prowadzący księgę korzysta z odstępstwa przewidzianego w art. 31 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012, polegającego na umożliwieniu wydawania świadectw zootechnicznych przez centra pozyskiwania lub przechowywania nasienia określone w załączniku 3.

8.18.3. W zakresie formatu świadectwa zootechnicznego prowadzący księgę korzysta z odstępstw przewidzianych w art. 32 ust. 3 i 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012, polegających na umieszczeniu w świadectwie odesłania do strony internetowej zawierającej wyniki oceny wartości użytkowej oraz umieszczaniu informacji o wynikach wartości użytkowej oraz informacji dotyczących ciężarnej samicy w innym dokumencie wydawanym przez prowadzącego księgę.

IX. ROZRÓD

- 9.1. W hodowli koników polskich mogą być stosowane następujące techniki rozrodu:
  - 9.1.1. Krycie naturalne – stosowane powszechnie jako tzw. krycie z ręki lub krycie w tabunie.
  - 9.1.2. Sztuczne unasiennianie nasieniem świeżym lub schłodzonym.
- 9.2. Ograniczenia w zakresie wykorzystania technik rozrodu w hodowli koników polskich na podstawie art. 21 ust. 2 rozporządzenia PE i Rady 2016/1012 są następujące:
  - 9.2.1. Sztuczne unasiennianie nasieniem mrożonym – dopuszczalne tylko po uzyskaniu Zgody Komisji Księgi Stadnej.
  - 9.2.2. Przenoszenie zarodków – dopuszczalne tylko po uzyskaniu zgody Komisji Księgi Stadnej.
- 9.3. Ograniczenia w zakresie wykorzystania zwierząt hodowlanych czystorasowych i ich materiału biologicznego w hodowli koników polskich na podstawie art. 21 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012 są następujące:
  - 9.3.1. W kryciu naturalnym mogą być użyte ogiery wpisane do księgi głównej ogierów GO zgodnie z pkt. 7.2.
  - 9.3.2. W sztucznym unasiennianiu nasieniem świeżym lub schłodzonym może być użyte nasienie ogierów wpisanych do księgi głównej ogierów GO zgodnie z pkt. 7.2.
  - 9.3.3. W sztucznym unasiennianiu nasieniem mrożonym może być użyte nasienie ogierów wpisanych do księgi głównej ogierów GO zgodnie z pkt. 7.2 z zastrzeżeniem uprzedniej zgody Komisji Księgi Stadnej na dopuszczenie tej techniki.
- 9.4. W technikach rozrodu, o których mowa w pkt. 9.1., nie mogą być używane:
  - 9.4.1. Ogiery i klacze maści innej niż odcienie maści myszatej (jasnomyszaty, myszaty, ciemnomyszaty oraz bułanomyszaty).
- 9.5. Ogiery i klacze (GKI) z odmianami.

- 9.6. Ogiery i klacze, które nie ukończyły 30 miesięcy, za wyjątkiem krycia naturalnego w hodowli rezerwatowej.
- 9.6.1. Ogiery blisko spokrewnione z krytymi klaczami (tj. ich ojcowie, synowie, bracia, półbracia), za wyjątkiem krycia naturalnego w hodowli rezerwatowej.
- 9.7. Materiał biologiczny wykorzystywany w sztucznym unasiennianiu oraz przenoszeniu zarodków jest pozyskiwany, produkowany, przetwarzany i przechowywany w centrum pozyskiwania lub przechowywania nasienia lub przez zespół pozyskiwania lub produkcji zarodków zatwierdzony do celów wewnątrzunijnego handlu materiałem biologicznym zgodnie z prawem UE dotyczącym zdrowia zwierząt.

X. ZASADY UCZESTNICTWA W „PROGRAMIE HODOWLI ZACHOWAWCZEJ KONIKÓW POLSKICH” KONI WPISANYCH DO KSIĘGI GŁÓWNEJ OGIERÓW (GO) I KLACZY (GKI I GKII)

- 10.1. W programie mogą uczestniczyć tylko konie wpisane do sekcji głównej księgi, w odniesieniu do których przestrzegano zasad rozrodu, określonych w rozdziale IX.
- 10.2. Ogiery i klacze wpisane do księgi głównej ogierów (GO) i klaczy (klasa GKI i GKII), a uczestniczące w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich”, mają utrzymywać określony w nim wzorzec rasy oraz służyć do oceny efektywności jego działania.
- 10.3. Do uczestnictwa w Programie kwalifikuje się ogiery i klacze, pochodzące od przodków wpisanych do Polskiej Księgi Stadnej Koni Rasy Konik Polski lub odpowiedniej księgi dla tej rasy prowadzonej przez związek hodowców uznany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012, lub podmiot zajmujący się hodowlą uwzględniony w wykazie prowadzonym przez KE na podstawie art. 34 ww. rozporządzenia, lub prowadzonej w państwie wymienionym w akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 35 tego rozporządzenia, które zostały zidentyfikowane zgodnie z zasadami kontroli pochodzenia obowiązującymi dla tej rasy koni oraz spełniają warunki określone we wzorcu rasy.
- 10.4. Ogiery i klacze sprowadzone z zagranicy, a urodzone w kraju, w którym nie ma odpowiedniej księgi dla rasy koników polskich, prowadzonej przez związek hodowców uznany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012, lub podmiot zajmujący się hodowlą uwzględniony w wykazie prowadzonym przez KE na podstawie art. 34 ww. rozporządzenia, lub prowadzonej w państwie wymienionym w akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 35 tego rozporządzenia, mogą za zgodą Komisji Księgi Stadnej Koni Rasy Konik Polski uczestniczyć w Programie po spełnieniu następujących warunków:
  - 10.4.1. Być przydatne do osiągnięcia celu hodowlanego.

- 10.4.2. Pochodzić po obojgu rodzicach wpisanych do Polskiej Księgi Stadnej Koni Rasy Konik Polski lub jednym z rodziców wpisanych do Polskiej Księgi Stadnej Rasy Konik Polski, a drugim do odpowiedniej księgi dla tej rasy prowadzonej przez związek hodowców uznany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2016/1012, lub podmiot zajmujący się hodowlą uwzględniony w wykazie prowadzonym przez KE na podstawie art. 34 ww. rozporządzenia, lub prowadzonej w państwie wymienionym w akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 35 tego rozporządzenia, potwierdzone badaniami markerów genetycznych.
- 10.4.3. W Programie mogą uczestniczyć tylko ogiery kwalifikujące się do księgi głównej ogierów (GO) i klacze kwalifikujące się do księgi głównej klaczy (GKI) zgodnie z zasadami określonymi w pkt. 7.2 i 7.3 niniejszego Programu.
- 10.4.4. Posiadać dokument identyfikacyjny (paszport) z aktualnym świadectwem zootechnicznym wydany w kraju pochodzenia.

XI. METODY SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW HODOWLANYCH W ZAKRESIE SELEKCJI I HODOWLI

- 11.1. Specyfiką „Programu hodowli zachowawczej koników polskich” są trzy odrębne systemy hodowli (systemy utrzymania), tzn.:
  - 11.1.1. Hodowla rezerwatowa (konie utrzymywane są przez cały rok w naturalnym środowisku leśnym lub łąkowo-leśnym, na dużych obszarach o cennych walorach przyrodniczych, w otoczeniu innych dziko żyjących zwierząt, w grupach haremowych – tabunach, w warunkach zbliżonych do tych, w jakich bytowała leśna odmiana tarpana – *Equus caballus gmelini* Ant. forma *silvatica* Vet.). Uznanie hodowli za rezerwatową, wraz z zatwierdzeniem programu hodowlanego danego ośrodka, potwierdza Komisja Księgi Stadnej Koni rasy konik polski.
  - 11.1.2. Hodowla bezstajenna (konie utrzymywane są przez cały rok na dużych pastwiskach, gdzie w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych mają za schronienie wiatę lub naturalne zadrzewienia).
  - 11.1.3. Hodowla stajenna (konie w okresie pastwiskowym przebywają na pastwiskach, a w okresie zimowym w stajni, korzystając w ciągu dnia z wybiegów). W tym systemie zaleca się ograniczenie chowu alkierzowego i stosowanie chowu wolnowybiegowego.
- 11.2. W każdym z ww. systemów utrzymania muszą być bezwzględnie przestrzegane podstawowe zasady dobrostanu koni.
- 11.3. W hodowli stajennej możliwe jest używanie materiału hodowlanego, pochodzącego zarówno z hodowli stajennej, jak i pozostałych systemów hodowli.
- 11.4. W hodowli rezerwatowej zaleca się używanie tylko materiału hodowlanego, pochodzącego z hodowli rezerwatowej. Wyjątkiem (po akceptacji przez Komisję Księgi Stadnej opracowanego dla danego ośrodka programu hodowlanego) może być materiał hodowlany pochodzący z pozostałych systemów hodowli, który wpłynie na zwiększenie różnorodności genetycznej populacji rezerwatowej.

- 11.5. Elementy programu hodowlanego mogą być wspólne dla hodowli rezerwatowej, bezstajennej i stajennej. W przypadku różnic w elementach programu hodowlanego dla trzech typów hodowli, zostaną one podane oddzielnie dla każdego typu hodowli.
- 11.6. Dla osiągnięcia celów hodowlanych wskazanych w pkt. 2 realizowane będą następujące elementy pracy hodowlanej wynikające z uczestnictwa ogierów i klaczy w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich”:
- 11.7. **Ocena wartości użytkowej**
- 11.7.1. Wartość użytkową ocenia się na podstawie następujących elementów:
- 11.7.1.a. ocena rodowodu pod kątem wartości użytkowej jego przodków,
  - 11.7.1.b. ocena typu, budowy i rozwoju konia,
  - 11.7.1.c. ocena temperamentu i charakteru dokonana w trakcie przeprowadzania wstępnej próby użytkowości,
- 11.7.2. Ocena wartości rozplodowej i jakości potomstwa uwzględniająca:
- 11.7.2.a. daty pokryć,
  - 11.7.2.b. daty wyźrebień lub poronień,
  - 11.7.2.c. płeć urodzonych źrebiąt,
  - 11.7.2.d. liczbę urodzonych źrebiąt po ogierze,
  - 11.7.2.e. liczbę urodzonych źrebiąt od klaczy,
  - 11.7.2.f. jakość źrebiąt przy matkach (typ rasowy, budowa i rozwój, zdrowie, ruch),
  - 11.7.2.g. jakość młodzięży hodowlanej (typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w klusie, kondycja i pielęgnacja),
  - 11.7.2.h. liczbę potomstwa wpisanego do ksiąg rasy konik polski,
  - 11.7.2.i. ocena na podstawie wyników własnych konia i jego potomstwa, uzyskiwanych w próbach użytkowości określonych w Załączniku nr 1. Metodyka oceny wartości użytkowej.
- 11.7.3. **Na ocenę typu, budowy i rozwoju konia** składa się wynik 3 pomiarów (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia przedniego), ich wzajemny stosunek oraz ocena pokroju i ruchu wyrażona w punktach bonitacyjnych. Pomiar biometryczny nie dotyczy koni utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej.

11.7.4. Poszczególne cechy tj. typ, budowę i ruch ocenia się na skalach 5, 10 lub 15-punktowych zgodnie z poniższą tabelą:

typ	do 15 pkt.
głowa i szyja	do 5 pkt.
kłoda	do 15 pkt.
kończyny przednie	do 10 pkt.
kończyny tylne	do 10 pkt.
kopyta	do 10 pkt.
ruch (stępn i kłus)	do 20 pkt. (10+10)
wrażenie ogólne	do 15 pkt.

Maksymalny łączny wynik wynosi 100 punktów bonitacyjnych.

- 11.7.5. Po ukończeniu 5. roku życia konie wpisane do księgi głównej ogierów (GO) i księgi głównej klaczy (GKI i GKII), a uczestniczące w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich” muszą być poddane weryfikacji wymiarów oraz oceny bonitacyjnej (wg ww. zasad), których wyniki należy zamieścić w dokumentacji hodowlanej i bazie danych.
- 11.7.6. KKS w imieniu prowadzącego księgę powołuje komisję do przeprowadzenia próby użytkowości.
- 11.7.7. Przeprowadzane będą 3 rodzaje polowych prób użytkowości:
- 11.7.7.a. próba wstępna,
  - 11.7.7.b. polowa próba zaprzęgowa lub
  - 11.7.7.c. polowa próba wierzchowa.
- 11.7.8. Obok wymienionych prób użytkowości: polowej próby zaprzęgowej i polowej próby wierzchowej dopuszcza się możliwość oceny wartości użytkowej koników polskich na podstawie przeprowadzonych prób alternatywnych wierzchowych i zaprzęgowych zatwierdzonych przez Komisję Księgi Stadnej.
- 11.7.9. Minimalne wymagania co do wartości użytkowej:
- 11.7.9.a. wstępna próba użytkowości zaliczona na co najmniej 4 punkty (obowiązkowa dla ogierów i klaczy przed wpisaniem do klas GO, GKI i GKII księgi głównej),
  - 11.7.9.b. polowa próba użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej zaliczona na co najmniej 21 pkt., w tym co najmniej 3 pkt. w ocenie zachowania (obowiązkowa dla ogierów po ukończeniu 30 msc. oraz dla klaczy wpisywanych do księgi głównej GKI lub GKII).
- 11.7.10. Zgodnie z „Regulaminem prób antydopingowych” (załącznik nr 4), w przypadku podejrzenia o stosowanie dopingu, można wyznaczyć danego konia lub konie do przeprowadzenia badań antydopingowych.
- 11.8. Zasady oceny wartości użytkowej na pokazach, wystawach i czempionatach określa Komisja Księgi Stadnej i zawarte są one w załączniku nr 1 do niniejszego Programu.

11.9. Systemy selekcji

11.9.1. Dla koni biorących udział w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich” prowadzone będą dwa odrębne systemy selekcji, tzn. dla hodowli rezerwatowej oraz wspólny dla hodowli stajennej i bezstajennej.

11.9.2. Hodowla rezerwatowa

11.9.2.a. Ze względu na specyfikę hodowli rezerwatowej system selekcji w tej hodowli będzie ukierunkowany wyłącznie na utrzymanie i utrwalenie istniejących cech.

11.9.2.b. Koniki utrzymywane w systemie hodowli rezerwatowej nie podlegają próbom użytkowości.

11.9.3. System selekcji w hodowli rezerwatowej składa się z 2 elementów:

11.9.3.a. selekcji naturalnej, mającej decydujące znaczenie, zachodzącej samorzutnie w warunkach rezerwatowych, zmierzającej do utrzymania:

- * odporności na warunki atmosferyczne związane z chowem bezstajennym,
- * zaradności w wyszukiwaniu paszy dostępnej w warunkach naturalnych i dobrego jej wykorzystania,
- * płodności i zdolności do odchowywania potomstwa bez ingerencji człowieka,
- * odporności na schorzenia i pasożyty,
- * braku szczególnych wymagań co do pielęgnacji (zwłaszcza kopyt),
- * odpowiedniego zachowania się socjalnego, umożliwiającego tabunowy tryb życia (tworzenie stabilnych tabunów przez dominujące ogiery, braku dzieciobójstwa przez ogiery stadne),

11.9.3.b. umiarkowanej selekcji zootechnicznej zmierzającej do zachowania typu rasowego (maść myszata bez odmian, brak rażących wad pokroju).

11.9.4. Hodowla stajenna i bezstajenna

11.9.5. w hodowli stajennej i bezstajennej stosowana będzie selekcja zootechniczna, indywidualna, dwuetapowa, metodą niezależnych poziomów brakowania:

- * I. etap selekcji - na podstawie eksterieru i rozwoju fizycznego,

- * II. etap selekcji - na podstawie wyników prób użytkowości oraz wyników użytkowości rozplodowej.

11.10. **System kojarzeń** (uwzględniający zachowanie zmienności genetycznej, zapobieganie nadmiernemu wzrostowi inbredu oraz kompensację cech)

11.10.1. Dla zachowania zmienności genetycznej należy dążyć do zrównoważonego kontynuowania i rozwoju istniejących 6 linii męskich ogierów: Liliput (1918), Wicek (?), Goraj (1935), Myszak (1937), Chochlik (1940) i Glejt I (1944) oraz 16 linii żeńskich klaczy: Liliputka I (1920), Tygryska (1928), Karolka (1933), Zaza (1933), Urszulka (1934), Popielica (1937), Tarpanka I (1937), Wola (1943), Białka (1944), Ponętna (1946), Misia II (1948), Dzina I, Tunguska (1949), Traszka (?), Bona (1954) i Geneza (1965).

11.11. Okresowo, tzn. co kilka lat (5-7), prowadzone będą analizy mające na celu śledzenie rozwoju poszczególnych linii aby nie dopuścić do ich wygaśnięcia, jak również zrównoważonej ich reprezentacji. Na podstawie ww. analizy Komisja Księgi Stadnej określać będzie, które z linii zagrożone są wygaśnięciem.

11.11.1. Oprócz kontynuowania linii męskich i żeńskich zaleca się prowadzenie komputerowego obliczania potencjalnego inbredu dla różnych kombinacji kojarzeń, które będą uwzględniane w planach kojarzeń w poszczególnych ośrodkach hodowli zachowawczej. Ponadto, na podstawie komputerowej analizy rodowodów typowane będą osobniki szczególnie cenne dla utrzymania zmienności genetycznej tzn. posiadające w genomie udział genów pochodzących od możliwie jak największej liczby przodków lub przodków rzadko reprezentowanych.

11.11.2. W hodowli stajennej i bezstajennej nie dopuszcza się kojarzeń kazirodznych typu: ojciec x córka, syn x matka, pełne rodzeństwo i półrodzeństwo.

11.11.3. W hodowli rezerwatowej mają miejsce spontaniczne kojarzenia i tworzenie haremów.

11.12. **Ocena genetyczna**

11.12.1. **Nie przewiduje się prowadzenia oceny genetycznej koni objętych niniejszym programem.**

XII. OCENY EFEKTYWNOŚCI DZIAŁANIA PROGRAMU

- 12.1. Efektywność realizacji programu ocenia Komisja Księgi Stadnej powoływana i działająca zgodnie z regulaminem prowadzącego księgę.
- 12.2. Efektywność realizacji programu sprawdzana będzie m.in. poprzez:
  - 12.2.1. monitorowanie liczebności populacji,
  - 12.2.2. sprawdzanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji hodowlanej,
  - 12.2.3. sprawdzanie prawidłowości oceny wartości użytkowej,
  - 12.2.4. cykliczne określanie stabilizacji pożądanych cech w tej rasie na podstawie prowadzonej oceny wartości użytkowej.

ZAŁĄCZNIK NR 1. METODYKA OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

---

1. Ocena młodzięży hodowlanej

1.1. Ocena źrebiąt przy matkach obejmuje: typ, budowę i rozwój, zdrowie, ruch (łącznie 20 pkt., maks. po 5 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt.).

1.2. Ocena roczniaków i dwulatków obejmuje:

1.2.1. typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w klusie, kondycję i pielęgnację (łącznie 50 pkt., maks. po 10 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt.) na zorganizowanych przeglądach,

1.2.2. typ, budowa i rozwój, zdrowie, ruch (łącznie 20 pkt., maks. po 5 pkt. za każdą cechę, z dokładnością do 0,5 pkt) na indywidualnym przeglądzie u hodowcy/właściciela.

2. Ocena na pokazach, wystawach i czempionatach

2.1. Typ, pokrój, ruch w stępie, ruch w klusie, przygotowanie do wystawy (łącznie 50 pkt., maks. po 10 pkt. za każdą cechę, skala co 0,5 pkt.).

3. Próby użytkowości

3.1. Próba wstępna

3.1.1. Ogiery i klacze wpisane do księgi głównej klaczy (GKI i GKII) i sekcji głównej księgi ogierów (GO) przechodzą tę próbę jako obowiązkową podczas kwalifikowania ich do udziału w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich”, po spełnieniu warunków określonych w „Zasadach wpisu koni do Polskiej Księgi Stadnej Koni Rasy Konik Polski” (pkt. 7).

3.1.2. Polega ona na ocenie zachowania się konia podczas zakładania ogłowia z wędzidłem pojedynczo lub podwójnie łamanym, trzymania do oceny i prowadzenia w rękę na trójkącie (o wielkości zgodnej z przyjętymi standardami) w stępie i klusie. Zachowanie się konia oceniane jest, w zależności od wykonania czynności, w skali 5 punktowej:

5 pkt. - z łatwością, bezbłędnie, w sposób płynny

4 pkt. - z drobnymi zahamowaniami, w sposób mało płynny

3 pkt. - z trudnościami, po 1 - 3 nieudanych próbach

2 pkt. - z dużymi oporami, po więcej niż 3 nieudanych próbach, konieczna pomoc drugiej osoby

1 pkt. - niemożliwa do wykonania wskutek oporu lub niebezpiecznych reakcji konia.

3.1.3. Otrzymanie 1 lub 2 pkt. w próbie wstępnej wyklucza konia z udziału w dalszej ocenie. Próbę wstępną można powtórzyć jednokrotnie, po co najmniej jednomiesięcznym ponownym przygotowaniu konia.

3.1.4. Minimalne wymagania co do wartości użytkowej:

3.1.4.a. wstępna próba użytkowości zaliczona na co najmniej 4 punkty.

3.1.5. W ocenie zachowania uwzględnia się następujące cechy:

3.1.5.a. temperament - zespół cech psychicznych, w przeważającej części dziedzicznych, ujawniający się już od pierwszych dni życia źrebięcia i względnie trwałe przez całe życie. Określany jako forma, styl zachowania, silnie uwarunkowany biologicznie. Posiada charakter ilościowy – odpowiada na pytanie jak szybko, jak długo, jak intensywnie zwierzę reaguje. Na temperament mają wpływ takie czynniki jak temperatura otoczenia, proces starzenia się, kondycja organizmu czy stan zdrowia.

Pożądane wymiary temperamentu:

- * **energiczność** – wrodzona łatwość i lekkość ruchu, chęć do ruchu naprzód, łatwość w przechodzeniu do wyższych chodów i utrzymaniu tempa,
- * **niepłochliwość** – pod uwagę brane są tylko reakcje wobec nieznanymi przedmiotów oraz reakcje w niespodziewanych sytuacjach, ocenie podlega dynamika reakcji (bezruch vs ucieczka), jej nasilenie i czas

utrzymywania się, koń powinien rzadko się płoszyć, w przypadku spłoszenia reagować niezbyt intensywnie i szybko przełamywać strach, eksplorując nowe miejsca i podchodząc z zaciekawieniem do nieznanymi przedmiotów.

- * **wrażliwość** – wysoka drażliwość zmysłów oraz zainteresowanie otoczeniem, szybka wyraźna reakcja na subtelne sygnały i pomoce, zarówno popędzające jak i wstrzymujące,
- * **adaptacyjność** – odporność na stres, duża szybkość uczenia się, zdolność do koncentracji i zapamiętywania, cierpliwość, bezproblemowe dostosowywanie się do zmiennych warunków (elastyczność zachowania), zdolność do odpoczynku i regeneracji po pracy (spokojne zachowanie w boksie, brak stereotypii).

3.1.5.b. charakter – zespół cech psychicznych, w przeważającej części nabytych, kształtujący się w największym stopniu na drodze interakcji ze środowiskiem poprzez procesy uczenia się. Rozwija się od pierwszych chwil życia na bazie wrodzonych zachowań instynktownych i cech temperamentu, jednak kluczową rolę odgrywa nabywane doświadczenie. Posiada charakter jakościowy i określany jest jako treść zachowania - odpowiada na pytanie w jaki sposób zwierzę zinterpretuje daną sytuację i na które zachowanie się zdecyduje. Nasilenie cech charakteru jest uzależnione od wcześniejszych doświadczeń, kontekstu społecznego i sytuacyjnego, może ulegać radykalnym zmianom w ciągu życia.

Pożądane wymiary charakteru:

- * **podporządkowanie** – podporządkowanie wobec człowieka, brak tendencji do buntu, podporządkowanie podczas prowadzenia w rękę, obsługi i pracy. O braku podporządkowania można mówić tylko wtedy gdy koń ignoruje polecenie mimo, że rozumie je i jest w stanie je wykonać.

- * **brak agresji** – brane są pod uwagę zachowania agresywne o różnym nasileniu wobec człowieka i innych koni, również pchanie się, tulenie uszu czy grożenie zadem, koń powinien być uważny i łagodny wobec ludzi,
- * **chęć kontaktu** – dążenie do kontaktu z człowiekiem, zainteresowanie i podchodzenie do człowieka, łatwość łapania, chęć przebywania w towarzystwie człowieka,
- * **samodzielność** – niezależność od innych koni i opiekuna, koń jest spokojny gdy zostaje sam, samodzielność w trudnych sytuacjach oraz aktywne strategie radzenia sobie, np. metodą prób i błędów (vs zależność socjalna oraz bierne strategie, np. wyuczona bezradność).

3.2. Próba polowa

3.2.1. Zasady ogólne przeprowadzania prób polowych

3.2.1.a. polowe próby użytkowości (wierzchowe lub zaprzęgowe) dotyczą wszystkich ogierów, które przeszły etap selekcji eksterierowej i są przeznaczone na reproductory (zostały wpisane do księgi głównej ogierów - GO) i klaczy stadnych, które zostały wpisane do księgi głównej klaczy (klasy GKI i GKII) oraz zostały zakwalifikowane do udziału w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich”,

3.2.1.b. ogiery wpisane do księgi głównej ogierów (GO) przed zakwalifikowaniem do Programu hodowli zachowawczej muszą obligatoryjnie zaliczyć wstępną próbę użytkowości na co najmniej 4 pkt. Następnie w wieku 3 - 4 lat próbę użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej, jednak nie później jak do końca roku kalendarzowego, w którym ogier kończy 5 rok życia,

3.2.1.c. klacze wpisane do księgi głównej klaczy (klasy GKI i GKII) przed zakwalifikowaniem do Programu hodowli zachowawczej muszą obligatoryjnie zaliczyć wstępną próbę użytkowości na co najmniej 4 pkt. Następnie w ciągu 4 lat od daty wpisu, jednak nie wcześniej jak

w wieku 3 lat, zdać próbę użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej z wynikiem pozytywnym,

- 3.2.1.d.** próby użytkowości nie dotyczą koników utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej,
- 3.2.1.e.** próba użytkowości powinna być poprzedzona odpowiednim przygotowaniem konia do poszczególnych elementów prób,
- 3.2.1.f.** za przygotowanie konia do prób użytkowości odpowiada właściciel konia. Za przeprowadzenie prób użytkowości odpowiadają komisja powołana do przeprowadzenia próby użytkowości przez KKS, właściwy OZHK/WZHK i jednostka, na terenie której odbywa się próba,
- 3.2.1.g.** stan zdrowotny ogierów i klaczy zgłoszonych do próby polowej ocenia lek. wet., który swoją opinię przedstawia komisji przeprowadzającej próbę, a ta podejmuje ostateczną decyzję o dopuszczeniu konia do danej próby,
- 3.2.1.h.** szczegółowe warunki dotyczące przeprowadzania próby zaprzęgowej lub wierzchowej w odniesieniu do miejsca jej przeprowadzania, trasy, rodzaju zaprzęgu (w tym uprzęży), ubioru jeźdźcy (powożącego) oraz jego masy ciała, dopuszczalnych pomocy jeździeckich, każdorazowo określa komisja powołana przez prowadzącego księgi do przeprowadzenia próby,
- 3.2.1.i.** w przypadku panujących trudnych warunków na trasie przeprowadzanej próby (np. miękkie rozmiękłe podłoże lub inne utrudnienia) komisja może obniżyć wymagane normy mierzalne, w odniesieniu do poszczególnych elementów próby, o 5–10%,
- 3.2.1.j.** wyniki prób użytkowości będą podawane w wartościach bezwzględnych, jak również mogą być podane w wartościach odchylenia standardowego od średniej danego rocznika koni oraz od średniej potomstwa poszczególnych ogierów,

3.2.1.k. maksymalna punktacja oraz ocena słowna za próbę zaprzęgową i wierzchową:

ocena zachowania się	5 pkt.
szybkość w stępie	5 pkt.
szybkość w klusie	5 pkt.
długość kroku w stępie	5 pkt.
długość kroku w klusie	5 pkt.
próba wysiłkowa	5 pkt.
powrót tętna do normy	5 pkt.
powrót oddechów do normy	5 pkt.
<u>Ogółem</u>	40 pkt.
Ocena słowna	
ocena wybitna	36–40 pkt.
ocena bardzo dobra	31–35 pkt.
ocena dobra	26–30 pkt.
ocena dostateczna	21–25 pkt.

3.2.1.l. próbę zaprzęgową lub wierzchową można powtórzyć jednokrotnie w następnym roku (lub wcześniej po uzyskaniu zgody Komisji Księgi Stadnej), jednak nie później jak do roku w którym ogier kończy 5 lat,

3.2.1.m. badanie tętna i oddechu w 15 min po zakończeniu próby zaprzęgowej lub wierzchowej i porównaniu ich częstotliwości ze stanem spoczynkowym (badanie przed próbą):

różnica do 5 oddechów i uderzeń serca = 5 + 5 pkt.

różnica do 10 oddechów i uderzeń serca = 4 + 4 pkt.

różnica do 15 oddechów i uderzeń serca = 3 + 3 pkt.

różnica do 20 oddechów i uderzeń serca = 2 + 2 pkt.

różnica do 25 oddechów i uderzeń serca = 1 + 1 pkt.

różnica powyżej 25 oddechów i uderzeń serca = 0 + 0 pkt.

3.2.1.n. Pomiary wskaźników fizjologicznych należy przeprowadzać w takich warunkach aby uniknąć wpływu dodatkowych bodźców stresujących konia.

3.2.1.o. Minimalne wymagania co do wartości użytkowej:

- * próba użytkowości zaprzęgowej lub wierzchowej zaliczona na co najmniej 21 pkt. (w tym co najmniej 3 pkt. za ocenę zachowania).

3.3. Polowa próba zaprzęgowa

3.3.1. Dotyczy ogierów wpisanych do księgi głównej ogierów (GO) oraz klaczy wpisanych do księgi głównej klaczy (GKI lub GKII) uczestniczących w „Programie hodowli zachowawczej” i polega na ocenie 8 elementów próby, tj. oceny zachowania, pomiaru czasu przebycia odcinka 500 m w stępie, pomiaru czasu przebycia odcinka 500 m w kłusie, pomiaru długości kroku w stępie, pomiaru długości kroku w kłusie, oceny za próbę wysiłkową (wariant I lub wariant II), pomiaru tętna w 15 min po zakończeniu próby wysiłkowej oraz pomiaru oddechów w 15 min po zakończeniu próby wysiłkowej i porównaniu ich ze stanem spoczynkowym:

3.3.1.a. ocena zachowania się konia podczas zaprzęgania w pojedynkę, stania w miejscu i 2-3 krotnego ruszania z miejsca wozu lub bryczki na kołach ogumionych (z hamulcem), o masie około 100-120% masy ciała konia i ruchu na drodze utwardzonej, na dystansie około 20-30 m w stępie, jak również w trakcie całej próby. Dla oceny zachowania się konia będzie stosowana skala punktowa jak w próbie wstępnej. Próbę przeprowadza się z udziałem powożącego, sędziego i ewentualnie pomocnika powożącego,

3.3.1.b. pomiar czasu (szybkości) przebycia odcinka 500 m w stępie i w kłusie, przy czym liczona będzie liczba kroków (na odcinku 100 m), przy pomocy licznika

(lub w inny powszechnie przyjęty sposób określony przez komisję), dla oceny średniej długości kroku.

Punktacja za stęp		Punktacja za kłus	
<u>norma czasu</u>	pkt.	<u>norma czasu</u>	pkt.
4 min. 45 sek. i poniżej	5	1 min. 50 sek. i poniżej	5
od 4 min. 46 sek. do 5 min. 05 sek.	4	od 1 min. 51 sek. do 2 min. 05 sek.	4
od 5 min. 06 sek. do 5 min. 25 sek.	3	od 2 min. 06 sek. do 2 min. 20 sek.	3
od 5 min. 26 sek. do 5 min. 45 sek.	2	od 2 min. 21 sek. do 2 min. 35 sek.	2
powyżej 5 min 45 sek.	1	powyżej 2 min 35 sek.	1

3.3.1.c. pomiar długości kroku w stępie i kłusie:

Norma długości kroku w stępie	pkt.	Norma długości kroku w kłusie	pkt.
160 cm i powyżej	5	260 cm i powyżej	5
od 150 do 159 cm	4	od 245 do 259 cm	4
od 140 do 149 cm	3	od 230 do 244 cm	3
od 130 do 139 cm	2	od 215 do 229 cm	2
poniżej 130 cm	1	poniżej 215 cm	1

3.3.1.d. próba wysiłkowa (wariant I) - jazda czasowa (2 powtórzenia: 8 min. stęp + 3 min. kłus) na drodze utwardzonej, przy czym mierzony będzie przebyty dystans. Ponadto przed jazdą czasową i w 15 min. po zakończeniu próby określana będzie częstotliwość tętna i oddechów (w celu określenia powrotu tętna i oddechów do normy).

3.3.1.e. punktacja za jazdę czasową:

Przebyty dystans	pkt.
3200 m i powyżej	5
od 3000 do 3299 m	4
od 2800 do 2999 m	3
od 2600 do 2799 m	2
poniżej 2600 m	1

3.3.2. W zależności od warunków lokalnych dopuszcza się przeprowadzanie próby wysiłkowej, zamiast jazdy czasowej z mierzaniem dystansu - wariant II, jest to wariant jazdy na stałym dystansie 3200 m (2 powtórzenia po 800 m stępem i 800 m klusem) z pomiarem czasu. Pomiar tętna i oddechów dokonany zostanie jak w wariantcie jazdy czasowej.

3.3.2.a. dla otrzymania porównywalnych wyników może być wyliczona średnia szybkość.

3.3.2.b. punktacja za jazdę dystansową:

Uzyskany czas	pkt.
22:00 min i poniżej	5
od 22:01 do 23:59 min	4
od 24:00 do 25:59 min	3
od 26:00 do 27:59 min	2
powyżej 28:00 min	1

3.4. Polowa próba wierzchowa

3.4.1. Dotyczy ogierów wpisanych do księgi głównej ogierów (GO) oraz klaczy wpisanych do księgi głównej klaczy (GKI lub GKII) uczestniczących w Programie hodowli zachowawczej i polega na ocenie 8 elementów próby tj. oceny zachowania, pomiaru czasu przebycia odcinka 500 m w stępie, pomiaru czasu przebycia odcinka 500 m w kłusie, pomiaru długości kroku w stępie, pomiaru długości kroku w kłusie, oceny za próbę wysiłkową (wariant I lub wariant II), **pomiaru tętna w 15 min po zakończeniu próby wysiłkowej oraz pomiaru oddechów w 15 min po zakończeniu próby wysiłkowej i porównaniu ich ze stanem spoczynkowym:**

- 3.4.1.a.** ocena zachowania się konia podczas siodłania, wsiadania jeźdźca i podczas jego ruchu w stępie, kłusie i galopie w trakcie całej próby. Dla oceny zachowania się konia będzie stosowana skala punktowa jak w próbie wstępnej,
- 3.4.1.b.** pomiar czasu przebycia odcinka 500 m w stępie i w kłusie, przy czym liczona będzie liczba kroków (na odcinku 100 m) licznikiem dla oceny średniej długości kroku (lub w inny powszechnie przyjęty sposób określony przez komisję). Zastosowane zostaną normy czasu i skala punktowa jak w próbie zaprzęgowej,
- 3.4.1.c.** pomiar długości kroku w stępie i kłusie (zastosowane normy długości i skala ocen jak podczas próby zaprzęgowej),
- 3.4.1.d.** **próba wysiłkowa (wariant I) - jazda czasowa (2 powtórzenia: 7 min. stęp + 3 min. kłus + 1 min. galop) na drodze nieutwardzonej, przy czym mierzony będzie przebyty dystans. Ponadto przed jazdą czasową i w 15 min. po zakończeniu próby określana będzie częstotliwość tętna i oddechów (w celu określenia powrotu tętna i oddechów do normy).**

3.4.1.e. Punktacja za jazdę czasową:

Przebyty dystans	pkt.
3600 m i powyżej	5
od 3400 do 3599 m	4
od 3200 do 3399 m	3
od 3000 do 3199 m	2
poniżej 3000 m	1

3.4.2. W zależności od warunków lokalnych dopuszcza się przeprowadzanie próby wysiłkowej, zamiast jazdy czasowej z mierzeniem dystansu, wariant II - jazdy na stałym dystansie 3600 m (2 powtórzenia po 600 m stęp, 600 m kłus, 600 m galop) z pomiarem czasu. Pomiar tętna i oddechów dokonany zostanie jak w wariacie jazdy czasowej po 15 min. od zakończenia próby.

3.4.3. Dla otrzymania porównywalnych wyników może być wyliczona średnia szybkość.

3.4.4. Punktacja za jazdę dystansową:

Uzyskany czas	pkt.
22:00 min i poniżej	5
od 22:01 do 23:59 min	4
od 24:00 do 25:59 min	3
od 26:00 do 27:59 min	2
powyżej 28:00 min	1

3.5. Regulamin Wszechstronnego Konkursu Konika Polskiego (WKKP) – alternatywna próba użytkowości koników polskich

3.5.1. WKKP – forma jeździectwa rekreacyjnego (opartego na niniejszym regulaminie) z elementami współzawodnictwa sportowego składająca się z trzech prób: rajdu, ścieżki i wyścigu przeznaczona dla użytkowników i miłośników konika polskiego.

3.5.2. Warunki uczestnictwa:

3.5.2.a. konie:

- * wiek: ukończone 36 miesięcy,
- * pochodzenie: po obojgu rodzicach rasy konik polski,

3.5.2.b. jeźdźcy:

- * wiek min. 10 lat,
- * pisemna zgoda rodziców (dot. niepełnoletnich),
- * ubezpieczenie,
- * zaświadczenie lekarskie lub książeczka zdrowia sportowca,

3.5.2.c. wyposażenie:

- * toczek lub kask z trójpunktowym zapięciem (zgodnie z obowiązującymi przepisami),
- * obuwiu dostosowane do jazdy konnej lub kryte strzemiona,
- * dozwolone: palcat, dowolny rodzaj kieżna (w przypadku koni, dla których WKKP jest próbą dzielności obowiązującej ogłowie wędzidłowe, na wędzidle pojedynczo lub podwójnie łamanym),
- * zabronione: ostrogi,
- * dowolny rodzaj siodeł/kulbak, dopuszcza się jazdę na oklep.

3.5.3. Czas rozgrywania:

3.5.3.a. dwudniowe – pierwszy dzień rajd, drugi dzień ścieżka i wyścig,

3.5.3.b. jednodniowe – trzy próby jednego dnia.

3.5.4. Sposób startowania:

3.5.4.a. rajd - indywidualnie lub w parach co 2-5 min.

3.5.4.b. ścieżka - indywidualnie, w odwrotnej kolejności do zajętych miejsc w rajdzie,

3.5.4.c. wyścig - indywidualnie, w odwrotnej kolejności do zajmowanych miejsc po dwóch próbach,

3.5.4.d. w wyścigu i ścieżce dopuszcza się start lotny.

3.5.5. Warunki techniczne:

3.5.5.a. Rajd

- * dystans 20 km. (+/- 0,5 km),
- * podłoże naturalne, konfiguracja terenu łagodna,
- * max. czas przejazdu 2h (tempo min. 10km/h),
- * tętno/puls max. 60 ud/min mierzone do 15 min od minięcia linii mety,
- * zwycięża para (koń - jeździec), która pokona dystans w najkrótszym czasie i pomyślnie,
- * przejdzie bramkę weterynaryjną. W przypadku uzyskania takiego samego czasu,
- * (hh:mm:ss) o kolejności decyduje wynik testu wysiłkowego,

3.5.5.b. Ścieżka

- * dystans 0,8 km (+/- 50 m),

- * podłoże naturalne, konfiguracja terenu zróżnicowana,
- * max. czas przejazdu 8 min (tempo min. 6 km/h),
- * przeszkody ilość 16-18 (opis i wykaz załącznik),
- * zwycięża para która pokona ścieżkę w najkrótszym czasie (suma czasu przejazdu i czasów karnych za błędy na przeszkodach) i pomyślnie przejdzie bramkę weterynaryjną.
- * **Wyścig**
- * dystans 0,4 km,
- * podłoże naturalne, konfiguracja terenu płaska/łagodna,
- * max. czas przejazdu 2 min (tempo min. 12 km/h),
- * trasa po prostej lub po łuku z nawrotem,
- * zwycięża para która pokona dystans w najkrótszym czasie i pomyślnie przejdzie bramkę weterynaryjną.

3.5.6. Bramka weterynaryjna

3.5.6.a. Miejsce wyznaczone przez organizatora na terenie którego odbywa się przegląd koni w następującym schemacie:

- * badanie wstępne/dopuszczające: tętno, perystaltyka, odwodnienie, uwagi ogólne (dot. otarć, odgnieceń itp.), ruch (oglądany w kłusie po linii prostej),
- * badanie po rajdzie (najpóźniej 15 min po minięciu linii mety): tętno I, ruch, perystaltyka, odwodnienie, uwagi ogólne, tętno II (mierzone 1 min po ruchu),
- * badanie po ścieżce: ruch, uwagi ogólne,
- * badanie po wyścigu: ruch, uwagi ogólne.

3.5.6.b. test wysiłkowy (przeprowadzany po zakończeniu rajdu): wynik z różnicy tętna I i tętna II mierzonego 1 min po ruchu. Np.: 60-58=2, 60-62=-2, 58-58=0 (promującym jest wyższy wynik dodatni),

3.5.6.c. każde badanie weterynaryjne ma dać odpowiedź na pytanie: czy koń nadaje się do dalszego użytkowania. Konie niezdatne (kulawe, zmęczone, odwodnione itp.) muszą być eliminowane.

3.5.6.d. Dyskwalifikacje, eliminacje, rezygnacje-przyczyny

- * decyzją komisji/lek. wet. (przekroczenie tętna max, eliminacja metaboliczna, kulawizna),
- * decyzją komisji/sędziego (przekroczenie normy czasu, brak kasku, pomoc niedozwolona, brutalne i/ lub nieetyczne zachowanie się wobec konia lub innych uczestników WKKP),
- * uczestnik ma prawo do wycofania się przed i w trakcie próby, jednakże jego koń podlega obligatoryjnie badaniu weterynaryjnemu,

3.5.6.e. pomoc dozwolona:

- * zezwala się na pomoc w trakcie wszystkich prób WKKP osobom niepełnosprawnym i dzieciom do lat 13 włącznie, udzielaną przez osoby wyznaczone/zgłoszone do sędziego,
- * w trakcie rajdu każdy uczestnik ma prawo udzielić pomocy innemu uczestnikowi i obowiązek powiadomienia osób funkcyjnych o potrzebie jej udzielenia,

3.5.6.f. upadek, upadek z koniem:

- * po upadku uczestnik ma prawo kontynuować próbę. Linie startu i mety (każdej próby) musi pokonać na grzbiecie konia.

3.5.7. Klasyfikacja generalna

3.5.7.a. zwycięzcą WKKP zostaje zawodnik który ukończył wszystkie trzy próby i łącznie uzyskał największą liczbę punktów,

3.5.7.b. za zajęcie konkretnego miejsca w poszczególnych próbach przyznawane są punkty wg następującej zasady:

- * zwycięzca otrzymuje N punktów, za zajęcie drugiego m-ca N-1, itd. gdzie N oznacza liczbę uczestników,
- * zdobywcy czterech pierwszych miejsc otrzymują dodatkową premię punktową odpowiednio: 4,3,2,1,
- * w przypadku uzyskania takiej samej liczby punktów w klasyfikacji generalnej o zajętym miejscu decyduje wyższe miejsce w rajdzie.

3.5.8. Wyniki i nagrody

3.5.8.a. wyniki powinny być podawane do wiadomości jak najszybciej po każdej próbie. Klasyfikacja generalna winna być upubliczniona na min. 1h przed ceremonią zakończenia,

3.5.8.b. uczestnicy mają prawo wnosić swoje uwagi do wyników przez pierwsze 30 min od ich upublicznienia (ustnie lub pisemnie do sędziego),

3.5.8.c. organizator winien zapewnić nagrody/pamiątki/dyplomy pierwszej trójce klasyfikacji generalnej WKKP i zwycięzcom poszczególnych prób.

3.5.9. Obsady

3.5.9.a. komisja weterynaryjna - min. jeden lek. wet. z asystentami,

3.5.9.b. komisja sędziowska - sędzia jeździecki lub inspektor OZHK wraz z asystentami.

3.5.10. Opis przeszkód (wytluszczenie - przeszkody obowiązkowe):

3.5.10.a. przeszkoda nr 1. bramka - wys. 1,05 m, szer. 1,1 m,

3.5.10.b. przeszkoda nr 2. kłoda - wys. 0,45-0,55 m, szer. min 3,0 m,

- 3.5.10.c. przeszkoda nr 3. koperta** - wys. 0,4 do 0,7 m, szer. min. 3,0 m,
- 3.5.10.d. przeszkoda nr 4. podjazd** - kąt nachylenia 45o-60o,
- 3.5.10.e.** przeszkoda nr 5. zjazd - kąt nachylenia 45o-50o,
- 3.5.10.f.** przeszkoda nr 6. dziura w płocie - wys. górnego rygla 1,8 m i 0,2 m dolnego, szer. 1,3 m,
- 3.5.10.g.** przeszkoda nr 7. mostek - szer. 2,4 m, dł. 5,5 m,
- 3.5.10.h. przeszkoda nr 8. wiatrołom** - szer. min 1,5 m, dł. min. 2 m,
- 3.5.10.i. przeszkoda nr 9. kładka** - szer. 1,15 m, dł. 3,3 m,
- 3.5.10.j. przeszkoda nr 10. zygzak** - szer. 0,9 m, dł. 3 razy po 2,55 m, kąt 120o-140o,
- 3.5.10.k. przeszkoda nr 11a. koło: zatrzymanie** - średnica 3 m, 4 nogi na stój lub 3 nogi z bezpośrednio ruchem wstecznym,
- 3.5.10.l. przeszkoda nr 11b. koło: cofnięcie** - ruch wsteczny, obie zadnie nogi poza linie koła,
- 3.5.10.m. przeszkoda nr 12. slalom** - 9 tyczek co 2,1-3,2 m , całość 21 m,
- 3.5.10.n. przeszkoda nr 13. firanka** - wys. 2,3 m, szer. 2,4 m, „prześwit” od spodu 0,5 m,
- 3.5.10.o. przeszkoda nr 14a. wianek: podjęcie** - stolik/pieniek wys. 0,6-0,8 m,
- 3.5.10.p. przeszkoda nr 14b. wianek: osadzenie** - tyczka wys. 1,6-1,8 m osadzona pionowo,
- 3.5.10.q.** przeszkoda nr 15. kamień - zatrzymanie czasu,
- 3.5.10.r.** przeszkoda nr 16. obowiązkowa strefa stępa - wyznaczana w miejscach trudnych/niebezpiecznych, może zawierać przeszkodę lub przeszkody,
- 3.5.10.s.** przeszkoda nr 17. bród/woda- szer. 1,5 m, dł. 2 m, gł. 0,2-0,5 m, dno twarde, zejście/wyjście łagodne,

- 3.5.10.t.** przeszkoda nr 18. wskok/próg/bankiet wys. 0,3-0,4 m,
- 3.5.10.u.** przeszkoda nr 19. zeskok/próg/bankiet wys. 0,3-0,4 m,
- 3.5.10.v.** przeszkoda nr 20. Równoważnia.

Kłoda, koperta, podjazd mogą występować 2-3 krotnie pod warunkiem że nie będą to fizycznie te same przeszkody.

Dopuszcza się postawienie innych przeszkód zawartych i opisanych w regulaminie ścieżki huculskiej.

3.5.11. Czasz karne

3.5.11.a.	Wykaz karnych czasów (s)	ominięcie	błąd
3.5.11.b.	przeszkoda nr 1. bramka	10	-
3.5.11.c.	przeszkoda nr 2. kłoda	10	-
3.5.11.d.	przeszkoda nr 3. koperta	10	5
3.5.11.e.	przeszkoda nr 4. podjazd	10	-
3.5.11.f.	przeszkoda nr 5. zjazd	10	-
3.5.11.g.	przeszkoda nr 6. dziura w płocie	10	-
3.5.11.h.	przeszkoda nr 7. mostek	10	-
3.5.11.i.	przeszkoda nr 8. wiatrołom	10	5
3.5.11.j.	przeszkoda nr 9. kładka	10	5
3.5.11.k.	przeszkoda nr 10. zygzak	10	5
3.5.11.l.	przeszkoda nr 11a. koło: zatrzymanie	10	5
3.5.11.m.	przeszkoda nr 11b. koło: cofnięcie	10	5
3.5.11.n.	przeszkoda nr 12. slalom	20	5
3.5.11.o.	przeszkoda nr 13. firanka	10	-

3.5.11.p.	przeszkoda nr 14a. wianek: podjęcie	10	5
3.5.11.q.	przeszkoda nr 14b. wianek: osadzenie	10	5
3.5.11.r.	przeszkoda nr 15. kamień - zatrzymanie czasu	-	-
3.5.11.s.	przeszkoda nr 16. obowiązkowa strefa stępa		
	dyskw		5
3.5.11.t.	przeszkoda nr 17. bród/woda	20	5
3.5.11.u.	przeszkoda nr 18. wskok	10	5
3.5.11.v.	przeszkoda nr 19. zeskok	10	5
3.5.11.w.	przeszkoda nr 20. równoważnia	20	5

Uczestnik zobowiązany jest każdorazowo do przynajmniej jednej próby pokonania przeszkody.

3.5.12. WKKP jako alternatywna próba dzielności.

3.5.12.a. ukończenie WKKP (klasyfikacja generalna) - zalicza próbę dzielności.

3.5.12.b. wynik (ocena) próby zależy od:

- * indywidualnie osiągniętej śr. prędkości w rajdzie (niezależnie od zajętego m-ca),
- * zajętego m-ca w ścieżce,
- * zajętego m-ca w wyścigu,
- * ilości uczestników,

3.5.12.c. obliczanie wyniku (oceny) próby:

- * $\text{śr. prędkość} = \text{dystans} / \text{czas (km/h)}$,
- * w zależności od ilości uczestników przyznaje się punkty za zdobyte m-ca w ścieżce i wyścigu:

5-9 uczestników odpowiednio za pierwsze dwa miejsca 2,1

10-14 uczestników odpowiednio za pierwsze trzy miejsca 3,2,1

15-19 uczestników odpowiednio za pierwsze cztery miejsca 4,3,2,1

20< uczestników odpowiednio za pierwsze pięć miejsc 5,4,3,2,1

3.5.12.d. wynik = śr. prędkość + pkt. ścieżka + pkt. wyścig

Przykład 1: przy 11 uczestnikach, śr. prędkości 15,4 km/h, III m-ce ścieżka, IV m-ce wyścig

Wynik = 15,4 + 1 + 0 = 16,4

Przykład 2: przy 11 uczestnikach, śr. prędkości 11,2 km/h, IX m-ce ścieżka, IV m-ce wyścig

Wynik = 11,2 + 0 + 0 = 11,2

3.5.12.e. ocena (słowny odpowiednik wyniku)

Wynik 10-13	dostateczna
13,01 -15	dobra
15,01 -17	bardzo dobra
17,01 <	wybitna

ZAŁĄCZNIK NR 2. ZASADY KATEGORYZACJI OGIERÓW

---

1. Ogiery mogą uzyskać kategorię C, B, A po spełnieniu następujących warunków:

1.1. Kategoria C

1.1.1. Kategorię C uzyskują młode ok. 2,5-letnie ogiery wpisane do księgi głównej ogierów (GO) i zakwalifikowane do „Programu hodowli zachowawczej koników polskich”, po zdaniu próby wstępnej (zgodnie z załącznikiem nr 1). Próba wstępna nie jest wymagana przy kwalifikowaniu ogierów utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej.

1.2. Kategoria B

1.2.1. Kategorię B uzyskuje ogier w wieku 5 lat lub starszy, który od momentu uczestnictwa w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich” uzyskał co najmniej 20 punktów hodowlanych oraz zdał połowę próbę użytkowości (wierzchową lub zaprzęgową zgodnie z załącznikiem nr 1 lub próbę alternatywną zatwierdzoną przez Komisję Księgi Stadnej) na ocenę co najmniej dostateczną (próba nie dotyczy ogierów utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej). Kategoria B jest nadawana dożywotnio. Za wybitne osiągnięcia ogier może być przekwalifikowany do kategorii A.

1.3. Kategoria A

1.3.1. Kategorię A może uzyskać ogier, który miał kategorię B, a w wieku 7 lat lub starszym uzyskał co najmniej 100 punktów hodowlanych za potomstwo wpisane do sekcji głównej księgi ogierów (GO) lub sekcji głównej księgi klaczy (klasa GKI lub GKII) oraz zdał połowę próbę użytkowości (wierzchową lub zaprzęgową zgodnie z załącznikiem nr 1 lub próbę alternatywną zatwierdzoną przez Komisję Księgi Stadnej) na ocenę co najmniej dobrą (próba nie dotyczy ogierów utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej).

Tabela punktów hodowlanych przyznawanych ogierowi za ocenę jego potomstwa znajduje się na następnej stronie.

2. Tabela punktów hodowlanych przyznawanych ogierowi za ocenę jego potomstwa:

Potomstwo ogiera	Ilość punktów hodowlanych przyznanych ogierowi
<p>Żrebię (sysak) ocenione na:</p> <p>11 pkt.</p> <p>12 pkt.</p> <p>13 pkt.</p> <p>14 pkt.</p> <p>15 pkt.</p> <p>16 pkt.</p> <p>17 pkt.</p> <p>18-20 pkt.</p>	<p>1 pkt</p> <p>2 pkt.</p> <p>3 pkt.</p> <p>4 pkt.</p> <p>5 pkt.</p> <p>6 pkt.</p> <p>7 pkt.</p> <p>8 pkt.</p>
<p>Klacz wpisana do księgi głównej klaczy (GKI lub GKII) i uczestnicząca w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich”</p>	<p>20 pkt.</p>
<p>Ogier wpisany do księgi głównej ogierów (GO) i uczestniczący w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich”</p>	<p>50 pkt.</p>

ZAŁĄCZNIK NR 3. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW KONI ZLECA WYKONYWANIE CZYNNOŚCI TECHNICZNYCH ODNOSZĄCYCH SIĘ DO ZARZĄDZANIA PROGRAMEM HODOWLANYM KONIKÓW POLSKICH

---

1. Okręgowe/Wojewódzkie związki hodowców koni

Dane adresowe:

Wojewódzki Związek Hodowców Koni w Białymstoku

15-094 Białystok,
ul. M. Curie-Skłodowskiej 3 pok. 99

Kujawsko-Pomorski Związek Hodowców Koni

85-090 Bydgoszcz,
al. Powstańców Wielkopolskich 10 pok.43

Związek Hodowców Koni Wielkopolskich

62-200 Gniezno, ul. Kłeckoska 14

Śląsko-Opolski Związek Hodowców Koni

40-172 Katowice, ul. Grabowa 1A

Staropolski Związek Hodowców Koni w Kielcach

25-329 Kielce, ul. Sandomierska 196

Małopolski Związek Hodowców Koni

30-867 Kraków,
ul. Konrada Wallenroda 59/104

Lubelski Związek Hodowców Koni

20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7/9 bl. 1

Okręgowy Związek Hodowców Koni w Łodzi

90-117 Łódź,
ul. Narutowicza 7/9, pok. 436

Pomorski Związek Hodowców Koni

82-200 Malbork, al. Wojska Polskiego 91

Warmińsko-Mazurski Związek Hodowców Koni

10-044 Olsztyn,
ul. Niepodległości 53/55 p.309

Okręgowy Związek Hodowców Koni w Rzeszowie

35-959 Rzeszów, ul. Fredry 4

Zachodniopomorski Związek Hodowców Koni

70-772 Szczecin, ul. Bagienna 36C

Wojewódzki Związek Hodowców Koni w Warszawie

05-270 Marki, ul. Zagłoby 49

Wojewódzki Związek Hodowców Koni w Warszawie – Oddział Radom

26-600 Radom,
ul. Wernera 33/37, pok. 210

Dolnośląski Związek Hodowców Koni

51-642 Wrocław, ul. Olszewskiego 7

Związek Hodowców Koni Ziemi Lubuskiej

65-520 Zielona Góra, ul. Ptasia 2

- 1.1. Czynności zlecane OZHK/WZHK:
  - a. ocena wartości użytkowej koni, w tym przeprowadzanie polowych prób użytkowości ogierów i klaczy,
  - b. kwalifikacja oraz wpis koni do ksiąg,
  - c. wprowadzanie do systemu informatycznego prowadzącego księgę danych dot. oceny wartości użytkowej i wpisu koni hodowlanych,
  - d. wydawanie świadectw zootechnicznych,

2. Laboratoria badań markerów genetycznych

Laboratorium Genetyki Molekularnej
Instytut Zootechniki PIB
ul. Krakowska 1, 32-083 Balice

**Laboratorium Badań Markerów
Genetycznych u Koni**
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
ul. Wołyńska 33, 60-637 Poznań

- 2.1. Czynności zlecane:
  - a. kontrola pochodzenia koni wpisywanych do księgi ogierów i klaczy.

3. Podmioty upoważnione do wydawania zaświadczeń zootechnicznych

3.1. Centra pozyskiwania nasienia:

- a. Stado Ogierów „Białka” Sp. z o.o., Białka, 22-300 Krasnystaw,

3.2. Centra przechowywania nasienia:

- b. Kim-Konsult Izabela Mizera , 58-521 Jeźów Sudecki, ul. Kasztanowa 10
- c. Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy, ul. Sarego 2, 31-047 Kraków,
ul. Krakowska 1, działka 427/37, 31-083 Balice k/ Krakowa

4. Podmioty upoważnione do wykonywania badań antydopingowych

Polskie Laboratorium Antydopingowe
ul. Trylogii 2/16 , 01-982 Warszawa

ZAŁĄCZNIK NR 4. PRZEPISY ANTYDOPINGOWE KONI ZGŁASZANYCH I UCZESTNICZĄCYCH W STACJONARNYCH/POLOWYCH PRÓBACH DZIELNOŚCI OGIERÓW I KLACZY ORAZ CZEMPIONATACH I WYSTAWACH HODOWLANYCH ORGANIZOWANYCH/WSPÓŁORGANIZOWANYCH PRZEZ POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW KONI

(zwanym dalej imprezami PZHK)

Wstęp

Przepisy Antydopingowe dla koni zgłaszanych i uczestniczących w imprezach PZHK regulują zasady, na jakich odbywa się ich kwalifikacja i uczestnictwo w imprezach PZHK. Mają na celu zapobieganie jakimkolwiek próbom zmiany wydolności konia lub maskowania problemu zdrowotnego konia poprzez podanie mu niedozwolonych substancji. Każdy uczestnik zaangażowany w przygotowanie koni do imprez PZHK i ich udziału w imprezach PZHK (właściciele koni, trenerzy, jeźdźcy, osoby zajmujące się końmi) przyjmują te przepisy jako warunek udziału w imprezach PZHK.

Standardy zawarte w tych przepisach reprezentują jednorodność szerokiego spektrum wszystkich partnerów zainteresowanych dobrostanem koni.

Kontrola antydopingowa na imprezach PZHK, jest realizowana na zlecenie PZHK, a osobą odpowiedzialną za jej nadzór i wykonanie jest wyłącznie dyrektor biura PZHK, który zleca przeprowadzenie prób oraz jest wyłącznym odbiorcą wyników prób laboratoryjnych, na podstawie których wszczyna dalszą procedurę.

Zakres działania

Niniejsze przepisy stosuje się do kontroli antydopingowej podczas prób dzielności klaczy i ogierów oraz czempionatów i wystaw hodowlanych organizowanych i współorganizowanych przez PZHK. Przepisy stosuje się łącznie z regulaminami prowadzenia imprez PZHK. Niniejsze przepisy antydopingowe stosuje się do każdego uczestnika zaangażowanego w przygotowanie koni do imprez PZHK (właściciele koni, trenerzy, jeźdźcy, osoby zajmujące się końmi).

Definicje

Dodatni wynik analizy - raport z laboratorium, który stwierdza obecność w próbie jednej lub więcej substancji zakazanych dla koni (włączając zwiększony poziom substancji endogennych).

Dyskwalifikacja - następstwo naruszenia przepisów kontroli antydopingowej, w rezultacie czego wszystkie wyniki osiągnięte przez konia podczas danej imprezy PZHK zostają unieważnione, a także wyciągane są wszelkie konsekwencje, w tym odebranie uzyskanych nagród.

FEI - Międzynarodowa Federacja Jeździecka

Kontrola Antydopingowa - proces włączający pobieranie prób, analizy laboratoryjne, zarządzanie wynikami mające na celu zapobieganie każdej próbie zmiany wydolności konia lub maskowania problemu zdrowotnego poprzez zastosowanie lub aplikowanie substancji zakazanej do organizmu konia.

Lista substancji zakazanych dla koni - lista określająca substancje zakazane dla koni publikowana przez FEI.

Próba - każdy materiał biologiczny lub innego rodzaju pobrany w celach kontroli antydopingowej.

Substancja zakazana - każda substancja opisana jako zakazana w liście substancji zakazanych dla koni włączając jej metabolity i markery. Marker to związek, grupa związków lub parametrów biologicznych wskazująca na użycie substancji zakazanych dla koni w pobranej próbie. Metabolit to każda substancja wytworzona na drodze procesu biotransformacji.

Użycie - podanie, wchłonięcie, wstrzyknięcie lub konsumpcja w jakikolwiek sposób każdej substancji zakazanej.

Artykuł I. Naruszenie przepisów antydopingowych

Naruszenie przepisów antydopingowych jest zdefiniowane jako naruszenie jednego lub więcej przepisów antydopingowych zawartych w Artykułach 1.1 do 1.3 niniejszych przepisów.

1.1. Naruszenie przepisów antydopingowych stanowi obecność substancji zakazanej w próbce pobranej od konia. Lista substancji zakazanych dla koni publikowana jest przez Międzynarodową Federację Jeździecką (FEI).

Naruszeniem przepisów jest również zastosowanie substancji niedozwolonych u konia lub asystowanie, pomoc, zachęcanie, ukrywanie lub innego rodzaju utrudniania kontroli,

1.1.1. Obowiązkiem każdej osoby odpowiedzialnej za konia jest zapewnienie by podczas imprez PZHK w organizmie konia nie było substancji zakazanych. Właściciel konia ponosi konsekwencje za obecność jakiegokolwiek substancji zakazanej w próbce pobranej od jego konia. W związku z powyższym, nie jest konieczne wykazanie zaniedbania lub celowego, świadomego użycia niedozwolonej substancji przez właściciela lub inną osobę w celu stwierdzenia naruszenia przepisów antydopingowych zgodnie z art. 1.1,

1.1.2. Wyłączając te substancje, których próg ilościowy jest szczegółowo określony w liście substancji zakazanych dla koni, wykrycie obecności każdej ilości jakiegokolwiek substancji zakazanej w próbce pobranej od konia będzie uznane za naruszenie przepisów,

1.2. Użycie substancji zakazanej dla koni

Dla stwierdzenia naruszenia przepisów wystarczające jest, iż nastąpiło użycie substancji zakazanej dla koni. Nie jest istotne czy użycie substancji zakazanej faktycznie wpłynęło na wydolność konia.

1.3. Odmowa lub niepoddanie się pobraniu próbek po wezwaniu, lub innego rodzaju uchylanie się od tej czynności, będzie skutkowało dyskwalifikacją konia z imprezy PZHK.

Artykuł 2. Lista substancji zakazanych dla koni

2.1. Lista substancji zakazanych dla koni

Lista substancji zakazanych dla koni jest publikowana i rewidowana przez FEI. Publikacja tej listy na stronie internetowej FEI (www.fei.org) jest uznana za wystarczającą do tego celu. PZHK przyjmuje tę listę w oryginale. Lista substancji zakazanych dla koni, wchodzi w życie w dniu podanym przez FEI przy okazji publikacji listy na stronie internetowej FEI. PZHK przyjmuje ten termin za FEI.

2.2. Leczenie

Właściciel konia, u którego udokumentowano stan zdrowia wymagający stosowania leczenia z użyciem substancji zakazanej lub którego stan zdrowia wymaga leczenia, ma obowiązek w każdym przypadku przed imprezą PZHK, złożyć zgłoszenie leczenia tego konia (opisane w Karcie Zdrowia Konia) i uzyskać przed udziałem w imprezie PZHK zgodę przewodniczącego Komisji Oceny i lekarza weterynarii na udział w imprezie PZHK.

W przypadku koni wymagających stosowania leczenia w trakcie trwania imprezy PZHK, należy uzyskać zgodę na podjęcie leczenia, w formie pisemnego zgłoszenia przez lekarza weterynarii do przewodniczącego Komisji Oceny, który na podstawie zakresu leczenia i planowanych do zastosowania środków leczniczych podejmie decyzję czy dany koń pozostanie lub zostanie usunięty z dalszej oceny, rozumianej jako okres od przystąpienia konia do pierwszej konkurencji, aż do ogłoszenia wyników końcowych.

Artykuł 3. Pobieranie prób do badań antydopingowych

3.1. Kontrola antydopingowa

Kontrola antydopingowa polega na pobraniu krwi, wydaliny lub wydzieliny z organizmu konia oraz na przeprowadzeniu badań laboratoryjnych pobranego materiału w laboratorium wskazanym przez PZHK. Przed przystąpieniem do pobrania krwi, wydaliny lub wydzieliny osoba pobierająca próbkę potwierdza tożsamość konia odczytując nr transpondera oraz na podstawie pozostałych danych identyfikacyjnych zawartych w dokumencie identyfikacyjnym.

3.2. Okres pobierania próbek

W przypadku imprez PZHK próby do badań antydopingowych mogą być pobierane od każdego konia od momentu oficjalnego zakwalifikowania konia (do udziału w imprezie lub do treningu poprzedzającego imprezę PZHK) do upływu 1/2 godziny po oficjalnym ogłoszeniu wyników imprezy PZHK.

3.3. Odpowiedzialność za pobieranie prób do badań antydopingowych

Pobieranie prób (krwi, wydaliny lub wydzieliny) do badań antydopingowych podczas imprez PZHK może być przeprowadzane wyłącznie przez lekarzy weterynarii z listy lekarzy PZJ lub FEI posiadających uprawnienia do pobierania próbek dla tych organizacji, wyznaczonych do tego zadania przez PZHK.

3.4. Wybór koni do pobierania prób do badań antydopingowych

Liczbę koni wyznaczonych do badania antydopingowego określa przewodniczący Komisji Oceny. O wyznaczeniu danego konia do badań antydopingowych decyduje przewodniczący Komisji Oceny w porozumieniu z testującym lekarzem weterynarii: z własnej inicjatywy, ze wskazania innego członka Komisji Oceny, na wniosek dyżurnego lekarza weterynarii, na wniosek dyrektora biura PZHK. Wymienione wnioski są przekazywane lekarzowi weterynarii wyznaczonemu do pobierania prób. Koń może być wskazany do badania antydopingowego również metodą losowania. Dopuszcza się wielokrotne pobieranie próby od danego konia na tej samej imprezie.

3.5. Informowanie i doprowadzenie konia do próby

Przewodniczący Komisji Oceny lub z jego upoważnienia testujący lekarz weterynarii osobiście informuje właściciela lub opiekuna konia/prezentera o wyznaczeniu konia do badania antydopingowego.

Po informacji o wyznaczeniu konia do badania właściciel lub osoba przez niego upoważniona powinna niezwłocznie doprowadzić konia do miejsca pobierania próby. Po poinformowaniu właściciela, a przed przeprowadzeniem próby, koń ma prawo do zabiegów pielęgnacyjnych stosownych do odbytego wysiłku, ale bez prawa umieszczania we własnym boksie.

Artykuł 4. Analiza próbek

4.1. Wybór laboratorium

PZHK przekazuje próby do analizy tylko do laboratoriów spełniających standardy FEI. Wybór laboratorium może być dokonany jedynie przez PZHK.

Artykuł 5. Procedura postępowania z wynikami badań

5.1. Lekarz wyznaczony do pobrania prób osobiście przekazuje zestawy z próbkami do wyznaczonego laboratorium.

5.2. Laboratorium przeprowadza analizę otrzymanych prób „A”.

5.3. W przypadku ujemnego wyniku próby „A” dyrektor biura PZHK powiadamia o wyniku osobę odpowiedzialną za konia oraz przekazuje do laboratorium decyzję o zniszczeniu próby „B” i kończy postępowanie.

- 5.4. W przypadku dodatniego wyniku analizy próby „A” dyrektor biura PZHK informuje właściciela konia o dodatnim wyniku analizy próby „A” oraz o prawie do żądania przeprowadzenia analizy próby „B”;
- 5.5. Analizę próby „B” przeprowadza się na żądanie właściciela konia przedłożone dyrektorowi biura PZHK w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o dodatnim wyniku analizy próby „A”.
- 5.6. Analizę próby „B” przeprowadza się na koszt osoby odpowiedzialnej za konia.
- 5.7. Ujemny wynik próby „B” zamyka postępowanie. PZHK zwraca właścicielowi konia koszt wykonania badania laboratoryjnego próby „B”.
- 5.8. W przypadku dodatniego wyniku analizy próby „B” dyrektor biura PZHK przekazuje przewodniczącemu Komisji Oceny dokumentację przeprowadzonych badań antydopingowych.
- 5.9. Właściciel konia, który naruszył przepisy antydopingowe, zobowiązany jest do pokrycia poniesionych przez PZHK kosztów związanych z pobraniem i badaniem próby „A” oraz kosztów związanych z prowadzeniem postępowania, na podstawie faktury wystawionej przez PZHK.
- 5.10. Wyniki wszystkich analiz Laboratorium przekazuje wyłącznie do PZHK na ręce dyrektora biura PZHK w formie raportu, podpisanego przez odpowiedzialnego przedstawiciela laboratorium. Wszelka komunikacja pomiędzy laboratorium, a PZHK powinna przebiegać w taki sposób, aby wyniki pozostały utajnione.
- 5.11. Czynności, o których mowa w art. 5 mają charakter poufny.

Artykuł 6. Kary za naruszenia przepisów antydopingowych

6.1. Automatyczna dyskwalifikacja wyników indywidualnych.

Dodatni wynik analizy próby A lub A i B prowadzi do automatycznej dyskwalifikacji wszystkich wyników konia uzyskanych w danej imprezie PZHK, w połączeniu ze wszystkimi konsekwencjami, włączając odebranie uzyskanych nagród.

6.2. Kary pozostałe

Pozostałe kary możliwe do zastosowania w stosunku do właściciela konia określa Katalog kar.

6.3. Wymiar zastosowania kary

Wymiar zastosowania kary określany jest przez Komisję Księgi Stadnej na wniosek dyrektora biura PZHK i podawany do publicznej wiadomości po uprawomocnieniu

stosownej decyzji Komisji Księgi Stadnej. Decyzja uprawomocnia się po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w pkt. 6.5.1. lub następnego dnia po wydaniu przez Zarząd PZHK decyzji, o której mowa w pkt.6.5.2.

6.4.Katalog kar

6.4.1. W przypadku naruszenia przepisów antydopingowych, zakaz udziału w imprezach PZHK i związków sfederowanych w PZHK (z wyjątkiem obowiązkowych prób użytkowości przewidzianych w programie hodowlanym) dla wszystkich koni należących do właściciela zdyskwalifikowanego konia wynosić będzie:

* za pierwsze naruszenie przepisów antydopingowych do jednego roku,

* za drugie naruszenie przepisów antydopingowych w ciągu pięciu lat od powiadomienia o pierwszym naruszeniu, do dwóch lat.

6.4.2. W obu ww. przypadkach właściciel konia będący członkiem związku sfederowanego w PZHK, nie może korzystać z funduszu hodowlanego PZHK i funduszy związków sfederowanych w PZHK w okresie wykluczenia z imprez, o czym mowa w pkt. 6.4.1.

6.4.3. W przypadku drugiego naruszenia przepisów antydopingowych PZHK wnioskuje do związku sfederowanego w PZHK, którego członkiem jest właściciel konia, o wykluczenie go z członkostwa w związku oraz zakazuje dożywotnio korzystania z funduszu hodowlanego PZHK.

6.5.Odwołanie od nałożonej kary

6.5.1. O nałożonej karze zainteresowany zostaje powiadomiony przez Komisję Księgi Stadnej w formie pisemnej lub mailowej. Ukarany ma prawo w ciągu 2 tygodni od otrzymania decyzji o ukaraniu, złożyć odwołanie od nałożonej kary w formie pisemnej do Zarządu PZHK.

6.5.2. Zarząd PZHK rozpatruje sprawę na najbliższym posiedzeniu. O swojej decyzji powiadamia zainteresowanego w formie pisemnej lub mailowej.

6.5.3. Decyzja Zarządu PZHK jest ostateczna.

Artykuł 7. Zmiany przepisów antydopingowych

7.1.PZHK może wprowadzać zmiany do niniejszych przepisów w zgodzie ze zmianami wprowadzonymi do przepisów EADMC.